

[Nørgaard Sørensen]

den slags initiativer fremover. Jeg tror, det også ville forbedre debatten om sådanne initiativer, hvis sådanne spørgsmål om finansieringsformen ikke indgik i den.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Inden hr. Nørgaard Sørensen tager et initiativ, synes jeg han skal vide, at jeg for længst har taget et sådant initiativ over for skatteministeren ved et brev, som jeg har fået et venligt svar på. Det går ud på, at skatteministeren arbejder med disse ting.

Vi er i regeringen ganske enige om, at der har været nogle uheldige eksempler. Grønlandsministeriet var det ene, det var desværre i den tidligere regerings tid, og nu har vi altså dette eksempel i denne regerings tid. Vi vil gerne undersøge, om der er muligheder for at undgå, at leasingkontrakter bruges til finansiering af offentlige foretagender og til at skabe selvudløsende bevillinger, og hvad man ellers kan sige om det. I øvrigt har vi jo en skatteminister, som er stærkt reformvenlig på alle disse punkter, så jeg tror egentlig ikke, at hr. Nørgaard Sørensen behøver tage et initiativ. Det er taget.

Flemming Jensen (KF):

Jeg tror, jeg citerer hr. Nørgaard Sørensen nogenlunde korrekt, når jeg nævner, at han sagde: vi – dvs. socialdemokratiet – vil ikke slagte alle mulige frie initiativer, men i en besparelsetid kan man sige om det. I øvrigt har vi jo en samlet kapacitet. Jeg tror, det var nogenlunde korrekt citeret.

Det kan godt gøre mig en smule bekymret, for jeg tænker tilbage på tidligere diskussioner om andre privatskoleformer og må spørge mig selv: gælder det kun gymnasieskolen? Hvis man skal se på den samlede kapacitet og på økonomien – og det er jeg i og for sig enig i – er det da ikke mere afgørende, at det bliver forældre og elever, der får valget og bestemmer, om vi skal have den ene eller den anden skole? Det mener jeg i hvert fald. Her må jeg spørge: hvis forældre og elever – af forskellige årsager, som jeg skal undlade at komme ind på – foretrækker en anden skoleform, er det da ikke vores opgave at følge netop deres ønske? Det mener jeg helt bestemt.

Amtets indstilling synes jeg egentlig fremgår af tilsagnet om at yde de 15 pct.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling.
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 88:

Forslag til folketingsbeslutning om den humanistiske basisuddannelse ved RUC.

Af Dorte Bennedsen (S), Riishøj (SF) og Ole Vig Jensen (RV) m.fl.

(Fremsat 10/3 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Roskilde univercitetscenters uddannelsesprofil er utrolig ensidig og meget uheldig i lyset af beskæftigelsesudsigterne. Mere end 90 pct. af centerets kandidatproduktion retter sig direkte mod ansættelse i den offentlige sektor. 40 pct. af kandidaterne er gymnasielærere, 40 pct. er socionomer, og beskæftigelsesudsigterne for netop disse to kategorier er helt specielt alvorlige. Allerede nu er arbejdsløsheden inden for cand.mag.-området meget høj, nemlig 17,3 pct. Blandt de færdiguddannede er arbejdsløsheden langt højere, og udsigterne er ikke lyse. Behovet for nyansættelser specielt i gymnasieskolen vil aftage. Det skyldes dels det faldende elevtal i gymnasiet, dels den skæve aldersfordeling blandt gymnasielærerne, som medfører en meget lille naturlig afgang, samtidig med at vi ved, at udbuddet af magistre frem til 1990 og ind i 1990erne vil vokse meget stærkt.

Jeg vil gerne udpensle dette nærmere, så alle kan blive klar over, hvad det er for grufulde udsigter, vi står over for, udsigter, som

[Undervisningsministeren]

er langt værre end de udsigter for lærerbeskæftigelsen, den tidligere undervisningsminister præsenterede uddannelsesudvalget for ved et møde i Frederiksdal sidste efterår. Det, vi dér så af kurver og prognoser for antal arbejdsløse, var ingenting mod det, man nu ser for gymnasieområdet.

Der findes i dag ca. 10.500 cand.mag.er, hvoraf der er en efterspørgsel i gymnasiet på 4.500 humanister og 2.281 mat.nat.-kandidater, og så er der en ledighed på 1.826. Det var altså med en bestand på 10.526. I 1995 vil bestanden være 19.000, altså næsten fordoblet, og til den tid vil efterspørgslen efter humanistiske gymnasielærere være faldet fra 4.500 i dag til 3.650, og efterspørgslen efter mat.nat.-kandidater vil være faldet fra 2.281 til 1.837. Deraf kan man slutte, at medmindre der sker de mest utrolige mirakler, vil arbejdsløsheden blandt disse grupper af universitetsuddannede stige til ufattelige højder. Der vil blive tale om arbejdsløshedsprocenter helt oppe over 50. Måske skal vi helt op på 70. Vi kan selvfølgelig aldrig vide, men det er det, prognoserne siger i dag.

I den situation synes jeg egentlig det er for dårligt, at regeringen ikke kan få lov til at foretage en så beskeden ændring af profilen, som der her er lagt op til. Det drejer sig ganske enkelt om, at vi skal styrke centeret på felter, hvor der dels er beskæftigelsesmuligheder, dels er virkeligt behov for styrkelse, og så må vi tage ressourcerne fra de felter, hvor vi er helt sikre på at arbejdsløshed er recepten for dem, der bliver færdige.

Det er fremført i debatten, at RUCs andel af gymnasielærerproduktionen er forsvindende lille, og at det derfor er virkningsløst at reducere gymnasielærerproduktionen på RUC. Men det er jo ikke rigtigt. Uanset hvor mange gange RUCs rejsehold og RUCs pressemeddelelsskribenter og RUCs telefonopringninger til redaktionerne og RUCs vægmalere, og hvad man ellers har på dette center af udfarende aktiviteter, uanset hvor mange gange de kommer med de falske tal, ændrer det intet ved, at det rigtige tal ikke er 3,4 pct., men 14 pct., og hvis vi tager de to store RUC-fag, dansk og historie, er det 16 og 17 pct. af kandidatproduktionen, som i en ligevægtssituation vil komme fra RUC.

Knud Illeris og Henning Salling Oleßen og Claus Bryld, og hvad de ellers hedder, skribenterne, siger: ja men det er ikke fair, det er

uantageligt. Det er de værste ting, der skrives om mig i overskrifterne – vildledning og fordrejning og alle mulige skældsord. Der spares ikke på dem i overskrifter i Information og Politiken og alle steder. Dette er helt vanvittigt, siger de, for det forudsætter jo, at man intet gør på RUC. Derfor er det uanstændigt, at jeg bruger disse tal, for alle ved jo, at der sker noget på RUC.

Ja men, ja men, ja men der sker jo også noget de andre steder. Tabellen bygger på, at vi kører som hidtil alle steder; så er tallene dem, jeg har nævnt. Hvis man skal til at tage hensyn til, at der sker noget på RUC, skal man også tage hensyn til, at der sker noget på Københavns universitet og Odense universitet og Århus universitet og Ålborg universitet, hvor man sandelig har været betydelig dygtigere end på RUC til at opdyrke alternative beskæftigelsesmuligheder. Derfor er det fuldstændig vanvittigt at sige, at disse tal er forkerte. Man er altid nødt til, når man sammenligner, at sammenligne ud fra betragtningen alt andet lige. Derfor er tallene 16 og 17 pct. af kandidatproduktionen for dansk og historie og tallet 14 pct., når vi tager humanistiske gymnasielærere under ét, de rigtige tal, uanset hvor meget fejlinformationskampagnen fra RUC så prøver at bilde folk det modsatte ind. Jeg kan ikke læse et universitetsblad, uden at der står disse forkerte tal. Jeg tror oven i købet også, at fru Sonja Mikkelsen har ladet sig dem binde på ærmet og spreder dem videre i de artikler, hun har fundet for godt at skrive i diverse universitetsblade. Det er endda det samme indlæg, hun får optaget alle steder. Det tror jeg at jeg vil til at efterligne hende i. Det kunne spare mig megen ulejlighed.

Jeg tror ikke, der her i tinget er uenighed om, hvad der er galt med RUCs faglige profil, og jeg tror også, der er bred enighed om, hvad der må være de grundlæggende præmisser for RUC-planlægningen. Jeg vil godt nævne nogle af disse præmisser.

For det første skal der nye uddannelses tilbud til centeret, og det skal være inden for områder med rimeligt gode beskæftigelsesmuligheder. Centeret er i dag helt enestående i Danmark ved, at man i så ringe grad har andet end helt traditionelle kandidatuddannelser, som søger lige ind i gymnasiet og andre steder i den offentlige sektor, hvor der ikke bliver stillinger at få. Nogle stiller

[Undervisningsministeren]

spørgsmålet: hvorfor er det lige på RUC, man skal have nogle nye uddannelseselementer såsom erhvervsøkonomi og datalogi? – som jeg ved man foragter inderligt på centeret. Hvis man skal tro det, der står i avisen, så foragter man dem. Ligesom Erasmus Montanus foragtede sin praktiske broder Jacob, foragter man på RUC disse teknosvin og disse økonomer, som kan tal osv. Vel, lad det være. Det afslører bare de fordomme, der også er i denne debat.

Det, der er det specielle ved RUC, er, at Roskilde er den eneste universitetsby, hvor man ikke har disse kombinationsmuligheder. I Odense har man en handelshøjskole. I København har man datalogi og en handelshøjskole lige ved siden af, og man er i fuld gang med at etablere et samarbejde mellem handelshøjskolen og humaniora ved Københavns universitet. I Ålborg har man handelshøjskolen inden for murene, og også dér har man disse kombinationsmuligheder. RUC er det eneste sted, hvor man ikke har disse ting. Derfor er det, der er specielt, ikke regeringens forslag. Det, der er specielt, er tilstanden i Roskilde, som bl.a. er et produkt af, at man ikke har kunnet drive centeret til at gå positivt ind i de forhandlinger, der har været. Det er endt i snak, i snak, i snak. Derfor var jeg altså som minister nødt til på et tidspunkt at sige det, jeg sagde. Alle vidste, at den 15. februar var datoen. Det vidste PRF, det vidste de faglige landsudvalg, det vidste alle råd. Den 15. februar skulle der gives melding ud til den koordinerede tilmelding. Jeg vil gerne med ét slag pure afvise enhver påstand om, at alle recepter vedrørende procedure ikke er fulgt. Alle regler er fulgt. Jeg så sågar et indlæg fra en, som sagde, at det hele i virkeligheden er fornuftigt nok, det, ministeren foreslår, men at det er en uanstændig procedure. Ja, det kan godt være, men det er da en procedure, der hele tiden har været fastlagt, som alle kendte, og som den tidligere minister også måtte have fulgt. Der er intet underligt i det.

Noget andet, som jeg mener vi burde kunne blive enige om herinde, når vi prøver at lukke ørerne for misinformeringskampagnen fra RUC, er, at vi må have indrettet det sådan, at man ikke kan kombinere overbygningsfag, som fører til sikker arbejdsløshed. Med andre ord: der skal ikke blot skaffes nye kombinationsmuligheder, men vi skal

også være sikre på, at der er nogle kombinationer, som man ikke tager.

For det tredje tror jeg også, vi kan blive enige om, at bemanningen af fagene på RUC skal være forsvarlig, at det, der skal blive der, skal være stærkt nok til, at det også ud fra en forskningsmæssig synsvinkel kan forsvares.

Endelig tror jeg også, vi er enige om – det fremgår også af forslaget – at vi ikke har flere penge til RUC. RUC har tværtimod udmarvet Københavns universitet og Århus universitet år efter år. Vi har ikke flere penge. Der er snarere færre penge, for det er der alle steder. Derfor kan vi altså ikke i forbindelse med en ændring af profilen på RUC bevilge flere penge. Det får man heller ikke andre steder. På Københavns universitet ændres profilen, og dér er færre penge. Der vil også være svagt faldende bevillinger på RUC.

Jeg har fundet det mest hensigtsmæssigt at reducere humaniora ved at nedlægge den humanistiske basisuddannelse og ved at reducere de humanistiske overbygningsfag, herunder især historie og dansk, og jeg har truffet beslutning om, at samfundsfag, biologi og socionomi skal nedlægges. Derved skabes mulighed for en styrkelse af naturvidenskab, specielt fysik, matematik og kemi, og der skal oprettes to nye fag: erhvervsøkonomi samt administrativ databehandling og/eller datalogi.

Der er nogle, der siger: ja men man kan ikke have et universitet uden humaniora, det er katastrofalt at undvære disse specielle menneskelige dimensioner, som humaniora er udtryk for. For deres skyld vil jeg gerne læse lidt op fra den oversigt over projekttitler på den humanistiske basisuddannelse, som jeg har fået. Nu kan jeg ikke læse alle 49 projekter op, men jeg kan starte med de første 11.

Det første projekt hedder »Modpressen i Århus«. Det andet hedder »Københavns Sæneringsselskab«. Det tredje hedder »To skridt frem og ét tilbage, Solidaritet« – altså den polske fagbevægelse – »beskrevet som modoffentlighed«. Det fjerde projekt hedder »Angst«. Det femte hedder »Pædagogik og samfund«. Det sjette hedder »Kvinden«. Det syvende hedder »Kvindebevidsthed i Sydafrika«. Det ottende hedder »Deal, et minisamfund i Kent«. Det niende hedder »Kul-

[Undervisningsministeren]

turhistorie i perioden 1750-1850 (dansk bondekultur)«. Det tiende hedder »Dansk for-svar«. Det ellefte hedder »Udviklingsperspektiver i Østeuropa«. Hvis vi tager dem bagfra, er punkt 49 »Rapport om isolationsfængsel«, punkt 48 »Universiteternes opståen i Vesteuropa i det 13. århundrede«, punkt 47 »Oprustning og fredsbevægelse« osv. osv.

Hvis man lytter til disse emner, vil man opdage, at 9 ud af 10 kunne man nøjagtig lige så godt dyrke på den samfundsvidenskabelige basisuddannelse. Derfor skal ingen komme og sige til mig, at det er et vældigt tab for forskningen på RUC og for profilen på RUC, og at det er noget, vi slet ikke kan undvære. Hvad er det for noget snak? Disse titler, jeg her har nævnt, er udtryk for det reelle, det, der faktisk foregår under overskriften »Den humanistiske basisuddannelse«. Det skal man lige huske, inden man bøjer sig alt for dybt i knæ for de helligdomme, som nogle har fundet det for godt at påstå der findes under overskriften »Den humanistiske basisuddannelse«.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg ved, at vi er mange herinde, som sætter pris på en saglig og oplysende debat, at vi uanset politisk uenighed undlader hetz, undlader at sprede rygter og sådan noget, men fører vores argumenter frem sagligt og lader dem afveje ud fra politiske hensyn. Derfor vil jeg godt bede undervisningsministeren fortælle os lidt mere om, hvor undervisningsministeren har det fra, når undervisningsministeren taler om, at der på centeret eksisterer en foragt for datalogi og for erhvervsøkonomi, hvor undervisningsministeren har det fra, når han taler om, at dernede kan man jo ikke lide tekno-svin og økonomer, der kan tal. Undervisningsministeren tilføjede: hvis man skal tro det, der står i avisen. Jeg vil godt vide to ting: dels hvad det er for en avis, man skal tro eller ikke tro - fra hvilken dato? - dels om undervisningsministeren i øvrigt har andre ting at henvise til.

Jeg vil også godt bede undervisningsministeren gætte: et projekt lavet på RUC, som hedder »Er der et liv før døden? - småborgerskab i Danmark«, hvor mon det er lavet?

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg kunne såmænd godt have gentaget det, hr. Tinning lige har sagt. Jeg er meget forundret over den måde, som undervisningsministeren, jeg vil næsten sige ter sig på i denne debat, og jeg er meget forundret over, at man ikke tager en samlet vurdering, når man skærer ned. Man udser sig et specielt universitetscenter og siger: nu vil vi skære ned på humaniora, nu skærer vi humaniora væk. Undervisningsministeren ved udmærket godt, at det på længere sigt betyder, at universitetscenteret må nedlægges.

På RUC er de faktisk specialister i at lave gymnasielærere. Derfor virker det endnu mere uhyrligt, at det netop er her, man vil skære humaniora væk. Man har et pædagogisk modul, som netop gør, at man er velegnet til at lave gymnasielærere, som der stadig væk er brug for, selv om undervisningsministeren kommer med sine prognoser.

Jeg har heller ikke før hørt om, at man ikke ønsker datalogi, og jeg synes netop, det er udmærket, at man, når man indfører datalogi, kan gøre det sammen med en humanistisk uddannelse. Det er netop noget af det, der er brug for inden for datalogien: at man også har det humanistiske aspekt med. Jeg mener slet ikke, at vi uddanner for mange inden for humaniora - vi anvender for få.

Jeg synes også, det er fantastisk, at undervisningsministeren står her, stemmen slår klik og ord som »svin« flyver ham af munden - i en debat, som handler om en helt konkret sag. Det får os andre til at få den fornemmelse, at dette er gammelt had, er ideologi og er politisk forfølgelse.

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg kan tilslutte mig den forundring, som de tidligere talere med de korte bemærkninger har udtrykt fra denne talerstol. Det var med enorm forbløffelse, man måtte sidde her i salen og lytte til ministerens indlæg.

Det forslag, der er til behandling, lyder i al sin korthed:

»Folketinget pålægger undervisningsministeren fortsat at sikre optagelse af studerende ved den humanistiske basisuddannelse ved RUC.«

Foruden socialdemokratiet er også det radikale venstre og socialistisk folkeparti forslagsstillere - det vil altså sige et flertal.

[Sonja Mikkelsen]

Nu er det ikke sådan – hvad man måske kunne tro – at det flertal har været gemt godt af vejen og hemmeligholdt for ministeren, så han ikke har været klar over det. Tværtimod, vi har på alle mulige måder forsøgt at gøre ministeren begribeligt, at det flertal rent faktisk eksisterer. Men ministeren har ikke ønsket at tage det i betragtning. Man kan så spekulere over, hvad årsagen dertil er. Der kan være to årsager: enten tror undervisningsministeren, at han er medlem af en flertalsregering – i så fald må vi få ham til at forstå, at det er han ikke – eller også har ministeren en ubændig lyst til at blive stemt ned i salen. Det sidste er der noget der tyder på.

Det burde ikke være nødvendigt at bruge folketingets tid på et forslag som dette, men ministerens opførsel gør det nødvendigt, og jeg må næsten sige, at det må jeg meget beklage – efter den optræden, vi har set her i aften.

Som det fremgår af forslagetets korte tekst, er der ikke taget stilling til, hvordan RUCs uddannelsesprofil skal se ud i fremtiden. Der står kun, at det humanistiske hovedområde skal bevares, uden at det skal gå ud over de andre hovedområder på RUC.

Det er en klar holdning i socialdemokratiet, at vi ikke vil acceptere, at den humanistiske basisuddannelse ved Roskilde universitetscenter nedlægges.

Et universitet eller et universitetscenter uden humaniora er ikke noget universitet. Kan nogen f.eks. forestille sig et Århus universitet, hvor man har nedlagt humaniora? Hvis det er ødelæggende for et universitet, er det i høj grad ødelæggende for et universitetscenter, hvor tværfagligheden er i højsædet og er et væsentligt element i det videnskabelige arbejde. Netop på RUC, som er et forsøgscenter, er der gode muligheder for at lave nye kombinationer med de humanistiske fag og andre fag, som der er brug for bl.a. i gymnasiet, men som også kan danne baggrund for nye muligheder for beskæftigelse i erhvervslivet. Men ministeren vil med sin beslutning ødelægge udviklingsarbejdet ved at nedlægge den humanistiske basisuddannelse. Man kan have ministeren mistænkt for slet ikke at ønske udvikling og fornyelse.

Socialdemokratiet mener, at der skal oprettes erhvervsøkonomi på RUC, og at der også skal oprettes datalogi. Der er også brug

for styrkelse af lærersiden på det naturfaglige og tekniske område. Det har været en del af grundlaget for det planlægningsarbejde, som indtil nu er gennemført, og som forhåbentlig kører videre. Jeg håber ikke, ministeren stopper det.

Vi lægger vægt på, at ændringerne i RUCs uddannelsesprofil ikke sker med drastiske beslutninger, som giver kolossale omvæltninger fra år til år, således som ministeren lægger op til, hvilket uvægerlig giver store faglige problemer og brud på arbejdet. F.eks. vil det ikke være acceptabelt pludselig at placere et meget stort antal erhvervsøkonomistuderende på RUC med ét slag.

Der er også et andet aspekt i spørgsmålet om den humanistiske basisuddannelse, som jeg gerne vil have at ministeren skriver sig bag øret. Humbas er en vigtig rekrutteringsvej for kvinder som studerende til andre fagområder end dem, der traditionelt søges af kvinder. En lukning af den humanistiske basisuddannelse vil derfor give en anden og ny sammensætning af studenterskaren, som til forveksling kan komme til at ligne DTHs, og det bør vi ikke fremme.

Jeg kender ministerens synspunkter om sagen, og han har også redegjort for dem her i aften. Man kan ikke just sige, det er sagligheden, der præger dem. Jeg ville være blevet forbavset, hvis vi havde fået nogle nye synspunkter, men det fik vi ikke.

Jeg vil imidlertid gerne have et par svar fra ministeren. Ministerens svar til uddannelsesudvalget både vedrørende RUC og vedrørende dimensioneringen i al almindelighed har bragt mig i tvivl, og jeg vil gerne vide, om ministeren vil redegøre for, hvad han mener skal være de økonomiske rammer for RUC i fremtiden. Jeg er bange for, at han er ved at smutte fra os på det punkt og ligesom vil fravige sine hidtidige synspunkter, som han ellers har stået ved også i uddannelsesudvalget.

Jeg vil også gerne sikre mig, at det er ministerens hensigt at lade det planlægningsarbejde, der er lagt op til som grundlag for RUCs fremtid, blive færdigt.

Eva Møller (KF):

Det foreliggende beslutningsforslag har til hensigt at sikre optagelse af studerende på de humanistiske basisuddannelser ved RUC. Jeg

[Eva Møller]

skal på det konservative folkepartis vegne sige, at vi ikke kan medvirke til dette forslag.

Denne holdning er ikke udtryk for en særbehandling af RUC, men er udtryk for en fortsættelse af en langvarig uddannelsespolitisk linje fra det konservative folkepartis side, en udvikling, vi har givet udtryk for i forbindelse med Roskilde universitetscenters formål, i forbindelse med besparelser på det uddannelsesmæssige område, i forbindelse med ønsket om ikke at uddanne til arbejdsløshed og endelig i forbindelse med ønsket om at ændre profilen på RUC.

RUC blev oprettet med det formål at aflaste Københavns universitet. Nu kan vi konstatere, at Københavns universitet ikke længere har behov for aflastning på det humanistiske område, men derimod f.eks. på datalogiområdet, ligesom vi ved, at handelshøjskolen i København har behov for aflastning med hensyn til de erhvervsøkonomiske uddannelser. Det konservative folkeparti ønsker at fastholde den uddannelsespolitiske linje på dette område, at lade RUC fortsat fungere som et aflastningscenter og derfor give centeret tilbud om oprettelse af nye uddannelser på datalogiområdet og på det erhvervsøkonomiske område.

Det er fra såvel den nuværende som den forrige regerings side kommet til udtryk, at man – ikke med glæde, men tvunget af de økonomiske omstændigheder – var nødsaget til at spare på alle områder, også på det uddannelsespolitiske område og derfor også på de videregående uddannelser. Vi kan derfor som en opfølgning af denne besparelselinje ikke medvirke til, at der gives øgede ressourcer til Roskilde universitetscenter – lige så lidt som til de andre højere læreanstalter.

Det forekommer mig, at jeg fra samtlige partier her i folketinget har hørt fremført, at Danmarks alvorligste problem i disse år er arbejdsløsheden, og her specielt ungdomsarbejdsløsheden. Med baggrund i denne fremherskende holdning, så vidt mig bekendt i alle tingets partier, kan det undre mig, at nogle partier nu er stemt for, at vi på RUC skal uddanne et antal unge mennesker til arbejdsløshed ved at give dem en humanistisk uddannelse på RUC – det universitetscenter, hvis humanistiske kandidater i det største omfang får beskæftigelse i gymnasieskolen og desværre uddannes i fag, hvor ar-

bejdsløsheden er endog meget stor, og hvor den har udsigt til at blive større.

Det har for os i det konservative folkeparti været et ønske at fastholde RUC på dets oprindelige målsætning, at centeret skal fungere som en aflastningsuddannelsesinstitution, og derfor er vi indstillet på at ændre fagsammensætningen på RUC inden for de eksisterende bevillingsmæssige rammer. Hvis der ikke skal finde en forøgelse af bevillingerne sted, er det nødvendigt for at oprette nye fag, at vi nedlægger nogle af de eksisterende.

Jeg kan ikke undlade at undre mig over, at den tidligere undervisningsminister, fru Dorte Bennedsen, nu synes at mene, at det er en helt urimelig og utænkkelig tanke at nedlægge basisuddannelser i humaniora på RUC. Vi er da endnu nogle, der kan erindre de alternativer, der blev fremlagt i direktoratet for de videregående uddannelsers grovskitse for RUC, som blev fremlagt i den tidligere regerings tid i oktober måned 1981. Jeg kan i hvert fald kun læse et af grovskitsens alternativer på den måde, at de humanistiske uddannelser ved RUC skulle nedlægges. Jeg kan også erindre en del skrivelser fra humanistiske dekaner, der læste grovskitsen på samme måde.

Det konservative folkeparti er naturligvis i denne sag som i andre sager parat til et sagligt udvalgsarbejde, som vi dog for vor del håber på vil munde ud i, at dette forslag ikke vedtages, men erstattes af en bred enighed om, at vi inden for de eksisterende bevillingsmæssige rammer giver RUC mulighed for at etablere nye uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder, samtidig med at vi får tid til at overveje humanioras fremtid.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre må klart afvise det forslag, der er til behandling her. Vi vil ikke være med til at pålægge undervisningsministeren fortsat at sikre optagelse af studerende ved den humanistiske basisuddannelse ved RUC.

Jeg deler bestemt ikke den forundring over undervisningsministerens indlæg, som fra visse sider er kommet til udtryk her. Det var, bevarer, en levende, men ikke desto mindre en særdeles præcis beskrivelse af de faktiske forhold på institutionen.

Når vi afviser forslaget, er det, fordi det er vores opfattelse, at der på RUC skal tilbydes

[Fogh Rasmussen]

nogle nye uddannelser, som rummer bedre beskæftigelsesmuligheder end de uddannelsesstilbud, der i dag gives på humaniora. Vi har samtidig den opfattelse, at disse nye uddannelsesstilbud skal kunne gives, uden at det forøger de samlede ressourcer, der afsættes til dette formål.

Jeg forstod på socialdemokratiets ordfører, fru Sonja Mikkelsen, at det faktisk også var socialdemokratiets udgangspunkt, og den opfattelse bliver man bestyrket i ved at læse bemærkningerne til forslaget, hvor der står, at det kan komme på tale, at der i 1983 optages færre studerende på den humanistiske basisuddannelse end de 175, der hidtil har været normen, ligesom det kan komme på tale at begrænse valgmulighederne inden for cand.mag.-uddannelserne. Jeg vil gerne spørge fru Sonja Mikkelsen: hvor meget skal optagelsen af studerende på den humanistiske basisuddannelse reduceres i 1983 efter socialdemokratiets opfattelse? Man kan ikke både blæse og have mel i munden. Hvis man er enig i det udgangspunkt, at der ikke må ske en udvidelse af ressourcerne, men at der skal tilbydes nye uddannelser, må man også give et svar på, hvor meget optagelsen helt præcist skal nedsættes. Man behøver ikke at have gået på RUC for at regne ud, at hvis der skal tilbydes nye uddannelser og man samtidig skal holde sig inden for de eksisterende ressourcemæssige rammer, er man nødt til at foretage indskrænkninger på andre områder. Det er efter vor opfattelse ensbetydende med at give mulighed for at nedlægge den humanistiske basisuddannelse og reducere de humanistiske overbygningsfag.

Vi har noteret os undervisningsministerens modificerede udgave af dette synspunkt, men jeg kan ikke frigøre mig for en fornemmelse af, at vi her i aften har hørt forslagsstillere og ordførere, som varmt har stået og forsvaret en stivnet uddannelsesinstitution. Det er ligesom forbigået disse ordføreres opmærksomhed, at det, der her er lagt op til, i virkeligheden er, at RUC skal gives et nyt liv, at RUC skal have nogle udviklingsmuligheder. I stedet forfalder man til en nostalgisk forestilling om, at alt i fremtiden kan blive, som det engang var.

Vi må afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg kan godt svare på hr. Fogh Rasmussens direkte spørgsmål til mig om optagelsen af de 175 studerende på basisuddannelsen, hvor der i bemærkningerne til forslaget står, at det kan komme på tale, at antallet skal reduceres.

Undervisningsministeren kommer til at argumentere for hver eneste student, der skal optages mindre på den humanistiske basisuddannelse. Vi vil have argumenterne på bordet og se, hvor mange færre det er nødvendigt at optage på den humanistiske basisuddannelse for at oprette de nye uddannelser, som også vi mener skal oprettes på Roskilde universitetscenter. Lad os tage stilling til det, når vi har fået de ting på bordet. Indtil nu har vi kun hørt usaglighed fra ministeren og ingen saglige argumenter for hans påstande. Jeg er bange for, at ministeren først og fremmest bygger sin holdning på fordomme og ikke på realiteter, og det forskrækker mig noget, at det er tilfældet.

Jeg har stillet ministeren et spørgsmål om, hvad han opfatter som de økonomiske rammer for RUC, fordi der i den ramme, som var aftalt imellem den tidligere minister og RUC, var en indbygget udvikling, som bl.a. betød et vist øget antal lærere inden for de kommende år. Det er den ramme, der eksisterer, og ministeren har også på et tidligere tidspunkt sagt, at det fortsat er hans opfattelse, at det er den ramme, der eksisterer. Med de seneste svar, der er kommet til udvalget, er jeg imidlertid bange for at ministeren er ved at løbe fra dette tilsagn. Det er det, jeg gerne vil have ministerens svar på. Den ramme holder socialdemokratiet derimod fast i.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis jeg skal argumentere for hver eneste studerende, der skal optages mindre på den humanistiske basisuddannelse, betyder det, at jeg skal argumentere for hver eneste studerende, der skal optages på de nye uddannelser, vi er enige om der skal være på centeret. Så vil jeg gerne spørge: er der overhovedet hoved og hale i det forslag, der er fremsat? Hvad i alverden er dog dette?

Jeg vil gerne forklare min bemærkning om ressourcerne. For det første: der har aldrig været aftalt nogen ressourcer med RUC. For det andet: når der var visse stigninger – jeg

[Undervisningsministeren]

beder om, at fru Sonja Mikkelsen hører efter – i den tidligere finanslov, som kunne accepteres, skyldtes det jo, at det drejede sig om at erstatte meget billige studier med betydelig dyrere studier. Hvis vi nu slet ikke skal have den ændring af profilen alligevel og vi skal bevare hele indtaget af studerende på de allerbilligste studier, er det så virkelig forslagsstillernes mening, at vi skal bruge præcis de samme penge alligevel? Hvad er det for et forslag?

Jeg vil godt spørge hr. Ole Vig Jensen: hvad er det egentlig for et forslag, hr. Ole Vig Jensen er gået med til? Er det et forslag, hvor undervisningsministeren skal argumentere for hver eneste elev, som skal optages mindre på den humanistiske basisuddannelse? Vil det sige, at Roskilde skal være det eneste sted i Danmark, hvor der for det første ikke må pilles ved bevillingerne overhovedet – det må der kun alle andre steder – og hvor der for det andet ikke må skæres ned på den humanistiske basisuddannelse, mens der skæres kraftigt ned alle mulige andre steder? Selv om der sker merindskrivninger alle steder og derved bliver lidt flere studerende på Københavns universitet, tror jeg, fru Sonja Mikkelsen ved, at der flyttes ganske mange ressourcer fra humaniora til andre steder på Københavns universitet, og hvis ikke man hurtigt får et samarbejde med handelshøjskolen, skal der flyttes endnu flere. Nu synes jeg virkelig, det spørgsmål rejser sig: hvad er det for et forslag, folkettinget behandler?

Til allersidst vil jeg gerne sige, at hr. Fogh Rasmussen har fuldstændig ret i, at mit indlæg var levende, og at jeg tilsyneladende havde noget på hjerte. Jeg vil gerne spørge fru Sonja Mikkelsen, hvad hun egentlig synes om den behandling, jeg har været udsat for. Er det rigtigt, hvad Jens Kerte skrev i Politiken: at socialdemokratiets forslag er et resultat af RUCs kampagne? Hvad mener fru Sonja Mikkelsen om den kampagne, der har været ført, om de midler, der er brugt mod familie og venner, om de skældsord, der bruges i avisen, om det utrolige apparat, som man, delvis for offentlige midler, sætter ind mod en minister, som tillader sig at foreslå noget helt selvfølgeligt? Hvad mener fru Sonja Mikkelsen om kampagnen? Kunne vi ikke også få det at vide? Det synes jeg egentlig er vigtigere end at få at vide, om hun me-

ner, jeg har noget på hjerte. Ingen kan undre sig over, at jeg har noget på hjerte, når man tænker på, hvor megen tid jeg har skullet spille på dette – i betragtning af, hvor lidt det er.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Der er bedt om en række korte bemærkninger. Jeg beder om, at man holder sig til forslaget.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg synes alligevel, det er fantastisk, at vi skal høre ministeren stå og sige: hvordan er det ikke gået ud over mig? Det vil sige, at hvad der sker i dagbladene, og hvad nogle studerende laver i deres fritid, kommer ud som aggressioner fra undervisningsministeren. (*Afbrydelse af undervisningsministeren* [Bertel Haarder]). Ja men det er ikke det, det drejer sig om. Det, der er lagt op til, er et forslag til folketingsbeslutning (*Afbrydelse af undervisningsministeren* [Bertel Haarder]). Det er til folkettinget, ministeren taler. Det er hverken til journalister eller til nogle studerende, der bruger deres fritid på en måde, som ministeren ikke synes om. (*Undervisningsministeren* [Bertel Haarder]: Fritid?). Det er deres fritid, ja. Jeg kan ikke se, at det skal give nogen som helst baggrund for, at man står her og hælder sine aggressioner ud i folkettinget. Man kan skrive i pressen alt det, man vil, selvfølgelig, og være lige så aggressiv dér, som man lyster, men at behandle et forslag her så useriøst synes jeg er underligt.

Ministeren snakker om fordeling og spørger, hvorfor det kun er på RUC, man ikke må skære ned. Ja men det er da, fordi ministeren har den holdning, han har. Selv om ministeren kan se, at der er et flertal i folkettinget, som vil opretholde humaniora, er vi nødt til at lave nogle helt stive og meget firkantede regler, fordi vi ved, at ministeren er ligeglad med det flertal, medmindre det manifesterer sig helt firkantet. Det er da derfor, vi er nødt til at lave sådan nogle forslag. Ellers kunne man da lave det meget smidigere og behandle spørgsmålet, ligesom man gør på andre universitetscentre. Det er bare sådan, at undervisningsministeren ikke har det samme had til andre universitetscentre. Der-

[Marianne Bentsen-Pedersen]

for er det i hvert tilfælde endnu ikke blevet helt så nødvendigt dér. Vi skal senere have en debat om andre universiteter – det tror jeg allerede er annonceret – så det er ikke, fordi det kun skal handle om RUC. Vi vil gerne se på problemet hele vejen rundt, men det er specielt nødvendigt med RUC, fordi ministeren har den holdning, han har.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Nu er det jo sådan, at bemærkningerne fra pladserne og ping-pong spil af denne art ikke kommer med på båndet. Derfor kan et indlæg som fru Marianne Bentsen-Pedersens komme til at stå lidt besynderligt i resten af menneskehedens historie, når undervisningsministerens bemærkninger ikke kommer ind i referatet.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

For det første kan jeg slet ikke forstå, hvorfor ministeren siger, der ikke eksisterer nogen økonomisk aftale med RUC. Der var en helt klar aftale om de rammer, der var forudsætningen for det arbejde, som gik i gang sidste år i februar, og som er ved at være ført til ende. Det er den aftale, vi taler om i socialdemokratiet, når vi snakker om uændrede ressourcer. Det er de stillinger, der lå deri, og de forudsætninger, som var til stede på det tidspunkt.

Jeg har ikke bemærket, at der har været nogen speciel kampagne hverken fra RUC eller fra andre sider. Jeg har forsøgt at søge oplysninger de steder, hvor jeg nu har haft mulighed for det, bl.a. via spørgsmål til undervisningsministeren.

Som det fremgår af det forslag, vi her har til behandling, har vi i socialdemokratiet ikke ønsket at tage konkret stilling til, hvordan uddannelsesprofilen skal udformes på RUC, idet vi ønsker, at det planlægningsarbejde, som er i gang imellem direktoratet for de videregående uddannelser og RUC, bliver gjort færdig, fordi vi anser det for at være det saglige grundlag for at tage stilling til RUCs fremtid.

Jeg vil godt stille et spørgsmål til ministeren: hvad synes ministeren om den behandling, han giver folketingets flertal? Jeg går ud fra, at ministeren kan redegøre for, hvor mange færre studerende han mener der skal

være på den humanistiske basisuddannelse for at få gang i andre uddannelser.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg synes, det er helt fint, når undervisningsministeren bliver aggressiv og kommer af med det, der trykker. (*Munterhed*). Men jeg synes, det er et problem, at undervisningsministeren ikke er klar over, hvad han foretager sig, men faktisk tror, at lige præcis når det sker, er det et indlæg i den saglige debat. Der er nemlig en forskel.

Jeg vil godt vende tilbage til noget, jeg spurgte om på et tidligere tidspunkt. Undervisningsministeren sagde i sit første, lad os kalde det stærkt følelsesladede, voldsomt aggressive indlæg om RUC bl.a., at dernede på centeret nærede man foragt for datalogi og erhvervsøkonomi og for sådan nogle økonomer, der kan tal. Det sagde undervisningsministeren. Hvis man da skal tro det, der står i avisen, tilføjede undervisningsministeren. Så spurgte jeg: hvad er det for en avis, man skal tro eller ikke skal tro? Hvor står det henne? Og jeg spurgte: hvordan kan undervisningsministeren i øvrigt dokumentere det med foragten for datalogi og erhvervsøkonomi? Så får vi – det var det, der kaldte mig herop, for jeg var altså ved både at grine og græde på samme tid – så får vi et indlæg, som handler om, hvad andre har rettet af usaglige angreb på undervisningsministeren, og at der er nogle folk, som skriver i avisen, at undervisningsministeren er dybt usaglig og fører hetz og sådan noget. Det er klart, at når man kaster sig ud i den type angreb, så får man svar på tiltale. Folk må efter min mening selv finde ud af, hvornår de gavner sagen, og hvornår de skader sagen. Jeg tror såmænd overhovedet ikke, at det gavner noget som helst at smide en malerbøtte på undervisningsministerens dør, eller hvad der i øvrigt er foregået, men jeg forstår fuldt ud både dem, der gør det, og dem, der maler på mure, og hvad ved jeg, når man skal høre på, at man nærer foragt for det og det. Når man så stilfærdigt spørger, hvor ministeren ved det fra, får man ikke noget svar. Det næste, der sker i den sag – det er jeg helt sikker på – er, at undervisningsministeren i en anden sammenhæng vil sige: I ved nok det dér center, der nærer foragt for økonomer, der kan tal. Man kan jo

[Tinning]

bare gentage det et andet sted og så håbe, den går dér, indtil man en dag rammer et sted, hvor der ikke sidder nogen, der protesterer – f.eks. et sted, hvor der kun er venstrefolk.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg beklager, at jeg glemte at svare; det var sandelig ikke af ond vilje, det var af glemsomhed. Ligesom et følelsesladet svar kan være udtryk for en form for menneskelighed, kan glemsomhed også være det.

Jeg har for ganske nylig set i en udtalelse, at jeg ville gøre RUC til en handelshøjskole. Jeg tror, det var fra en gruppe af lærere ved en eller anden institution, for samtlige disse institutioner har jo modtaget henvendelser fra RUC om, at de skulle lave protestskrivelser, og man har tilbudt, at RUCs rejsehold kunne komme og informere om sagen, ganske som man sender pressemeddelelser til pressen daglig og ringer op og spørger, om man nu har fået dem osv. I den forbindelse har jeg altså i flere af disse skrivelser, som jeg har modtaget, set formuleringen, at jeg vil gøre RUC til en handelshøjskole. Nogle siger det endda endnu værre, at jeg vil gøre RUC til en handelsskole. Nu kan man sige: ja men det har man da lov at sige. Undskyld mig, men det lyste altså langt væk, at det fandt man var en devaluering. Det, det drejer sig om, er, at der skulle nogle ganske få lærere i disse fag derud. Det er jo ganske få lærere, det drejer sig om. Derfor synes jeg, det er helt urimeligt, når man siger, at jeg vil gøre RUC til en handelsskole og derved implicerer, at jeg ikke har sans for de humanistiske fag osv.

Hvad det andet angår, med de tekniske fag, så har jeg altså i en måneds tid haft ordet »teknosvin« på døren, og det er i øvrigt også blevet sagt i telefonopringninger af folk, der ikke vil præsentere sig selv. Jeg tror, det var det, jeg citerede. Det var sandelig ikke mig, der brugte ordet svin. Deri ligger, at man altså siger, at det dér med teknik og datalogi er noget forfærdelig noget. Sådan har jeg stærkt følt det, og jeg tror også, de fleste andre vil føle det sådan. Det var altså forklaringen på min udtalelse om, at der åbenbart er nogen, der føler, at RUC bliver mindre fin ved, at nogle fag må give plads for bl.a. datalogi og erhvervsøkonomiske fag.

Så vil jeg gerne sige vedrørende dette had, som nogen har sagt jeg har, at det er meget forkert. Jeg vil gøre opmærksom på, at vi er fire regeringspartier, som i årevis har haft det synspunkt, at landet kunne undvære Roskilde universitetscenter, og det havde vi egentlig ganske gode grunde til. Nu har vi så en regering af disse partier, som ikke bare accepterer, at centeret er der, men også har accepteret i det oprindelige oplæg de rammer, der var lagt. Der var ikke tale om nogen nedskæring, der var ikke tale om nettoafskedigelser overhovedet; nogle skulle forlade det, men andre skulle komme til. Derfor synes jeg egentlig, at regeringen er kommet et ganske langt skridt i retning af at kunne skabe fred omkring Roskilde universitetscenter for evig tid.

Det første møde, jeg havde med Roskilde universitetscenters ledelse – det var en deputation på 6-7 mennesker – forløb særdeles fredeligt og godt, men derefter startede en månedlang kampagne, som man må forstå vel var naturlig, men ikke var morsom hele vejen igennem, for den har ikke set sidestykke i Danmarkshistorien.

Jeg beklager, at fru Sonja Mikkelsen overhovedet ikke fandt anledning til at tage afstand fra nogle af de metoder, der var brugt. Jeg kunne fortælle meget længe om dem, for det er mest mig, der kender til dem. Fru Sonja Mikkelsen kender dem vel ikke, og fordi socialdemokratiet så hurtigt allierede sig med RUCs ledelse, slap det for kampagnen. Den væltede til gengæld ind hos mig. Det kan jeg garantere for, og især har disse anklager om, at jeg skulle være antihumanist osv., faktisk irriteret mig kraftigt, så hvorfor skulle jeg ikke svare ved denne lejlighed og svare, som jeg mener man bør svare, hvis man er et rigtigt menneske, nemlig i overensstemmelse med det, man føler. Jeg har været irriteret over disse angreb, men der er ikke tale om, at jeg hader RUC på nogen som helst måde. Tænk dog på, hvad mit oplæg gik ud på! Det lignede i øvrigt til forveksling – undskyld – den ene model, der blev lagt frem af socialdemokratiet for et år siden. Den blev aldrig taget af bordet, og der blev forhandlet om den. Lad os ikke skændes om dette, men den lignede den ene model, som aldrig blev taget af bordet. Jeg indrømmer, at jeg valgte den model. Det er mit ansvar, og min forgænger havde ikke nået at vælge den, men

[Undervisningsministeren]

den lå på bordet, og den blev aldrig fjernet fra bordet.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Nu nærmer vi os forklaringen på nogle af aggressionerne. Jeg kan da godt forstå, at det ikke er særlig behageligt at blive modtaget på den måde, som undervisningsministeren åbenbart er blevet det, og at man kan blive irriteret over at blive behandlet på forskellig vis. Det viser sig jo nu, at det drejer sig om den slags aktioner og om enkeltpersoners udtalelser om teknologien, om datalære. Det er det, man bygger på, når man siger: RUC vil ikke have datalogi. Er det, fordi der er én, der har smidt en malerbøtte ind og sagt: det dér med datalogi, det er ikke noget? Kan man så påstå, at RUC ikke vil have datalære? Hvis man skal tale om, hvad RUC vil, og hvad RUC ikke vil, må man se på konsistoriets udtalelser. Har man ad den kanal fået nogen meldinger om, at de ikke vil have datalære på RUC, eller er det alle de andre kanaler, man får sine informationer fra, og som man bygger på? Jeg synes, undervisningsministeren snakkede noget om at misinformere og fejlinformere. Jeg synes, dette her er noget, der næsten er værre.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg skal vende tilbage til den endelige sag, når det bliver min tur i ordførerrækken. Jeg vil heller ikke sige meget, fordi jeg mener, undervisningsministerens seneste indlæg forklarede meget og i og for sig stod meget klart. Jeg skal bare, når undervisningsministeren siger, at der næppe er set en kampagne magen til i Danmarkshistorien, tillade mig at minde om mordet i Finderup Lade. Deri ligger selvfølgelig ikke nogen opfordring, men der ligger et forsøg på at bringe proportioner ind i debatten.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det ender vel med, at undervisningsministeren ligefrem mener, at vi skal bukke os i tak.

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Det ville være utidigt at henstille noget til formanden – formanden har en forretningsorden at følge – men jeg vil henstille til mine meget ivrige medordførere, at vi, der endnu ikke har haft ordet, også får lejlighed til at komme ind i ordførerrækken, før vi går hjem. (*Munterhed*).

Anden næstformand (Mette Madsen):

Formanden har hidtil fulgt forretningsordenen, selv om formanden også selv kunne ønske lidt færre korte bemærkninger.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Vi nærmer os en forståelse, for jeg tror, jeg har et svar, fru Marianne Bentsen-Pedersen vil kunne acceptere.

Hun spurgte nemlig: hvem er det, der ikke vil have datalogi og økonomi osv.? RUCs ledelse vil gerne have det i et vist omfang, men når man ikke vil gå med til at nedlægge den humanistiske basisuddannelse, bliver der ikke plads til nær så meget, som der skulle. Dette er altså en diskussion om noget mere eller mindre. Skal der næsten intet gøres ved RUC – og jeg forstod i hvert fald, at fru Sonja Mikkelsen mente, at humaniora skulle være næsten uændret – så bliver der meget mindre plads til de nye fag, som skulle give nogle kombinationer, så de unge kan få noget af leve af, når de er færdige. Derfor synes jeg, det er meget klart, at jeg står for det synspunkt, at man skulle have noget mere af disse nye fag ud, mens fru Marianne Bentsen-Pedersen ligesom RUC mener, at man skal have noget mindre derud.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg synes, det er på tide, at den så hårdt trængte og i hvert fald i egne øjne meget udskeldte minister får støtte, og derfor vil jeg gerne bringe en tak til ministeren. Sagen er den, at da ministeren kom med sit udspil den 28. januar, meddelte han den undrende offentlighed, at han slet ikke kunne forstå reaktionen, for det var fuldstændig identisk med det, hans forgænger havde lagt frem som sit eget året inden.

Min tak skal gå på, at ministeren nu nærmede sig sandheden væsentlig mere, fordi

han om den model, han lægger frem her, sagde, at den lignede en af de modeller, som kom på bordet for halvandet år siden, en model, som den tidligere minister ikke nåede at tage stilling til. Jeg synes, at en tak kan være på sin plads her, for herved har ministeren bragt sig i væsentlig større overensstemmelse med sandheden end det, der skete umiddelbart efter offentliggørelsen af ministerens beslutning i januar.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Undervisningsministeren sagde, at vi nu var ved at blive enige. Det vil jeg gerne afkræfte. Det er rigtigt, at jeg gerne vil beholde humaniora, men det betyder ikke, at jeg så ikke vil have andre uddannelser. Man må gerne udbygge datalære og mat.nat. på RUC alt det, man vil, det har jeg ikke spor imod, tværtimod.

Det, jeg ville sige, var, at undervisningsministeren faktisk vildleder folketinget ved at påstå, at RUC ikke vil have datalære, fordi der måske er en enkelt, der har smidt en spand maling på en husmur og sagt, at man ikke vil have datalære. Jeg synes, det er vildledning, så det grænser til det ufattelige.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Nu overgår fru Marianne Bentsen-Pedersen i hvert fald mig på mange punkter, det kan man rolig sige. Hvis man vil bevare den humanistiske basisuddannelse, bliver der ikke plads til så meget andet, og det er det, som striden står om, for af intet kommer intet undtagen lommeuld. Man kan ikke få både i pose og i sæk. Hvis man vil have mere af det ene, kan man ikke få så meget af det andet.

Så vil jeg gerne sige til den tidligere minister, at jeg helt kan godkende den udlægning, der blev givet. Hvis vi er uenige om noget, så er det dette, at jeg nogen sinde skulle have sagt noget andet. Jeg beklager det i hvert fald, for sådan, som vi her begge har formuleret det, er sandheden. Jeg er også glad for, at fru Dorte Bennedsen klart siger, at det var en af de modeller, der lå på bordet, og som ministeren ikke nåede at tage stilling til. Deri ligger også, at fru Dorte Bennedsen ikke nåede at tage det af bordet. Sådan må det absolut forstås. Det er i modstrid

med det, fru Sonja Mikkelsen har skrevet i alle landets universitetsaviser. Hun skriver, at den tidligere minister tog det af bordet. Der blev ikke taget noget af bordet, men der blev heller ikke taget stilling til det. Og dér står sagen.

Riishøj (SF):

Jeg skal indledningsvis ikke beklage, at der bliver givet udtryk for følelser og lidelser i spillet om RUC, men for mig at se er det ikke det, der i sidste instans skal afgøre Roskilde universitetscenters fremtid.

Det er ikke for meget sagt, at Roskilde universitetscenter er noget af en institution i dansk uddannelsespolitik. Siden midten af 1970'erne har centeret oplevet 6-7 store politiske kriser, i reglen forbundet med et politisk indgreb eller et nyt styringsforsøg. Af den nuværende regering betragtes RUC åbenlyst som et uhyggelig venstreorienteret eksperiment. Man kan sige meget om RUCs ansatte uden synderlig dokumentation og med en vis appel til de dele af befolkningen, hvis klare mål er at forfølge de dele af uddannelsessystemet, der sætter spørgsmålstegn ved de gamle, traditionelle måder at drive uddannelse på. Vi har før hørt om undervisningsministerens syn på friskoler og tolerance. Jeg mener, at denne debat allerede nu har vist noget om, hvordan undervisningsministeren definerer tolerance.

RUC sluger i alt ca. 2-3 pct. af de samlede universitetsressourcer. Det er fantastisk, hvis der ikke i det danske uddannelsessystem kan være plads for bare ét universitetscenter, der handler og tænker anderledes end de traditionelle.

Undervisningsministerens sidste overgreb, stoppet for den humanistiske basisuddannelse, er klart det hidtil mest brutale overgreb mod centeret. Uden at afvente det løbende planlægningsarbejde og uden at foretage lignende overgreb mod andre universitetscentre fjerner man rask væk grundlaget for RUCs eksistens som universitet. Den fastsatte budgetramme, der forudsætter ca. 200 stillinger ved centeret, fjernes med et pennestrøg uden at skele til positive vurderinger af eksempelvis den voksenpædagogiske uddannelse ved centeret. Uden at afvente høringssvarene vedrørende den nye sociale mellemuddannelse fjerner man uden videre mulighederne for

[Riishøj]

disse uddannelser ved centeret. Uanset at de hidtidige høringssvar vedrørende den sociale mellemuddannelse bestemt ikke er negative, siger undervisningsministeren stop.

Ministeren bruger arbejdsløshedsargumentationen til det yderste. Ikke desto mindre optages over 100 ekstra studerende ved de humanistiske uddannelser i Århus og i København. Målet er ganske enkelt en politisk motiveret lukning for uddannelse af humanister ved Roskilde universitetscenter. Ministeren tør blot ikke bruge en politisk argumentation.

SF har ikke den opfattelse, at alt ved RUC skal forblive uforandret. Vi forholder os positivt over for etablering af en social mellemuddannelse ved centeret. Beslutningen herom bør tages straks efter, at alle høringssvarene foreligger. Vi ser også gerne uddannelser i driftsøkonomi og i EDB placeret ved centeret, men ikke med et optag, der udraderer bestående, velfungerende uddannelses- og forskningsmiljøer. De positive vurderinger af den voksenpædagogiske uddannelse ved centeret bør udmøntes i praksis.

I SF har vi den opfattelse, at humanister kan anvendes også uden for undervisningssektoren. Derfor vil vi meget gerne styrke fagkombinationer mellem cand.mag.-fagene og eksempelvis discipliner som udviklingsstudier, datalogi, naturvidenskab, mediefag og administrative fag. Den fleksibilitet, der er en bestanddel og altid har været en bestanddel af RUCs uddannelsesprofil, giver muligheder for ansættelse af RUC-kandidater uden for de traditionelle anvendelsesområder, det være sig i den private eller den offentlige sektor. De tal, 16-17 pct., som ministeren ustandselig hænger sig fast i, behøver ikke at blive til virkelighed.

SF er medforlagsstiller til dette beslutningsforslag. Vi hilser velkommen, at der i folketinget er et flertal for at bevare den humanistiske basisuddannelse. Under de herskende omstændigheder er det positivt, at der er et flertal for at fastholde de afstukne budgetrammer, sådan at RUC opnår de fastlagte ca. 200 heltidsstillinger. Vi lægger stor vægt på, at omfanget af optag ved den humanistiske basisuddannelse afklares hurtigst muligt, ganske som vi ønsker afklaring af den sociale mellemuddannelse også hurtigst muligt.

Universiteterne udsættes i disse år for en chokagtig behandling. RUC udsættes herud-

over for en politisk forfølgelse. Regeringens politik er en besparelspolitik med omfattende afskedigelser til følge. Det er indlysende for en regering, der afviser elementer som arbejdstidsnedsættelser, fremme af en lovgivning om betalt uddannelse i arbejdstiden, en udvidelse af efteruddannelse og voksenuddannelse og udvidet forsøgsvirksomhed og nyskabelser i undervisningssektoren. Det er der ikke plads til i undervisningsministerens uddannelsespolitiske tanker.

De dele af undervisningssystemet, der ideologisk ikke passer regeringen, følges ganske enkelt. I SF håber vi, at dette beslutningsforslag vil bidrage til at standse det seneste politiske overgreb på RUC, og at det vil fremme en lødig debat om de højere læreanstalters økonomiske og forskningsmæssige vilkår. Det er i høj grad tiltrængt.

Halvgaard (FP):

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at fremskridtspartiet aldrig har været begejstret for etableringen af Roskilde universitetscenter, ej heller for en stor del af den uddannelsesvirksomhed, som er foregået på centeret. Vi har anset universitetskapaciteten for tilstrækkelig i forvejen til at dække samfundets behov.

Derfor er vi heller ikke interesseret i at støtte det foreliggende forslag, der pålægger undervisningsministeren fortsat at sikre optagelse af studerende ved den humanistiske basisuddannelse på centeret.

I bemærkningerne til forslaget omtales et notat af 28. januar 1983, hvoraf det fremgår, at ministeren mener, at det på baggrund af de ovennævnte præmisser vil være nødvendigt at nedlægge den humanistiske basisuddannelse ved RUC. Så har ministeren senere ifølge bemærkningerne modereret sit standpunkt, og det har man også kunnet læse i dagspressen. Jeg håber, at ministeren kridter skoene og står fast ved sin første indstilling.

Hvis forslagsstillerne er af den opfattelse, at centerets fremtid er afhængig af, hvorvidt der på centeret eksisterer humanistiske basisuddannelser, skal mit råd være: så nedlæg centeret. Vi er enige med forslagsstillerne i det synspunkt, at fremtidens samfund vil have brug for uddannelser i andre kombinationer end dem, vi har arbejdet med, men til gengæld er jeg overbevist om, at en vis sane-

[Halvgaard]

ring af uddannelsesstilbuddene på andre uddannelsesinstitutioner sikkert kan give plads for sådanne initiativer, særlig også med henblik på behovet fremover.

Jeg forstår ikke, at den forhenværende undervisningsminister, som jeg ellers synes har disponeret meget fornuftigt mange gange i sin ministertid, vil påtage sig ansvaret for en sådan disposition, som dette forslag tilsigter, når fru Dorte Bennedsen er vel vidende om og bekendt med, hvilke konsekvenser en sådan beslutning vil indebære for de unge, som man lokker ind i et uddannelsesforløb, i betragtning af den arbejdsløshed, som i forvejen hersker på dette område.

Jeg synes, det er uforsvarligt, og jeg støtter fuldt ud undervisningsministerens redegørelse i forbindelse med behandlingen af forslaget, men kan helt afgjort her tilkendegive, at fremskridtspartiet ikke kan tilslutte sig forslaget.

Bente Juncker (CD):

Jeg skal på CDs vegne sige, at vi ikke kan tilslutte os forslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

Som bekendt er det radikale venstre medforslagsstiller, selv om det undrer undervisningsministeren. Vi er det på trods af, at vi i virkeligheden hverken har lod eller del i det, der er gået forud for drøftelsen af RUCs fremtid. Det er, så vidt jeg kan vurdere det, i højere grad fælles gods mellem den tidligere regering og den nuværende regering.

Men jeg hæfter mig ved, at hvis vi ser bort fra de stærke temperamenter, følelser, fordomme, forventninger og alt, hvad der nu trives i denne sag, er der ikke den store uenighed, som der ellers gives udtryk for her. Jeg mener nemlig at have konstateret, at både forslagsstillere og regeringen som udgangspunkt har, at der skal opbygges nye uddannelsesstilbud ved RUC, og at der i den forbindelse også kan være tale om en aflastning af Københavns universitet, ganske i overensstemmelse med, hvad der har været tanken fra starten af RUC. Vi er også enige om, at det gælder om at begrænse overbygningsfag og sikre, at der ikke sker kombinationer, hvor der er udsigt til stor arbejdsløshedsrisiko.

Der er også enighed om, at der skal ske en forsvarlig bemanning af alle fag, som eksisterer ved centeret, og at der i dag er behov for at styrke nogle af de eksisterende uddannelser.

Endelig har der været enighed om, at der skulle opereres inden for den budgetramme, der hidtil har været fastlagt, selv om jeg er klar over, at der her måske godt kan være forskellige synspunkter.

Vi har i det radikale venstre ønsket at fastholde den humanistiske basisuddannelse, og at der skal ske optag også i 1983 i et nærmere aftalt begrænset forhold. Når der ønskes opretholdt overbygningsuddannelser på den humanistiske linje, er det forkert, hvis der ikke også er en fødelinje og dermed en basisuddannelse. Vi har også den opfattelse, at der med fordel netop kan ske kombinationer, der bygger på den humanistiske basisuddannelse som indgang, og så nogle af de nye fag, som også skal etableres ved centeret.

Det, som for mig at se er den svære opgave både for forslagsstillerne og ministeren, er at få disse ting til at hænge sammen på en fornuftig og forsvarlig måde. Derfor forudsiger jeg, at vi får brug for et grundigt udvalgsarbejde, hvor jeg går ud fra at ministeren, når han nu kender stillingen i folketinget, er indstillet på at medvirke. Jeg tror ikke, at ministeren kan komme heldigt igennem, uden at vi får det samvirke mellem folketinget og ministeren.

Jeg vil føje til, at RUC skal være velkomne, hvis de skulle opfatte dette forslag som et håndslag, men de skal også vide, at de har et medansvar, når det gælder om at få bragt disse ting på plads på en rimelig, fornuftig og forsvarlig måde.

Tinning (VS):

Det er selvfølgelig med nogen uro, at man ved, at en del af RUCs fremtid er afhængig af et godt, konstruktivt og fremadrettet samarbejde mellem den siddende undervisningsminister og dette center – med foragt for både det ene og det andet. Det er selvfølgelig også med nogen uro, man ved, at en del af centerets fremtid er afhængig af et fortsat succesrigt samarbejde mellem partier, der endog ind imellem har svært ved at sidde i det samme lokale, men det er klart, at vi må

[Tinning]

håbe det bedste, og at vi i første omgang støtter os på det.

Det betyder også, at vi vil stemme for dette forslag, også selv om vi faktisk har en række meget kritiske kommentarer i forhold til bemærkningerne, men vi ved, som også undervisningsministeren har gjort det klart, at hvis vi kan nå så langt, at der faktisk sikres en optagelse af studerende ved den humanistiske basisuddannelse ved RUC, er vi nået langt længere, end vi ville være nået, hvis vi støttede os alene på undervisningsministeren, hvilket vi som bekendt heller ikke har for vane, om jeg så må sige.

De kritiske bemærkninger, vi har til forslagens bemærkninger, angår først og fremmest to punkter. Det ene er det punkt, som også hr. Fogh Rasmussen havde fat i, nemlig at det er temmelig uklart, hvor mange der er sikret optag med en vedtagelse af dette beslutningsforslag. Man kan selvfølgelig som fru Sonja Mikkelsen sige, at ministeren må argumentere for hver eneste, der ikke skal optages. Men det er ligesom lidt løst, for det betyder vel i virkeligheden, at der skal snakkes lidt frem og tilbage over kaffen, og så skal man finde ud af at lande et eller andet sted. Så kan man bagefter sige, at der er argumenteret, men vi, der ved lidt om forløbet af det såkaldte seminarieforlig, føler os ikke trygge ved, at det hele hænges op på sådan noget. Det er den ene ting, som jeg godt kunne tænke mig at få noget mere at vide om det reelle indhold af.

Det andet er, at der faktisk ikke står noget i forslaget om den videre gang efter den humanistiske basisuddannelse. Hvis man var interesseret i at skabe ro og tryghed og en vis optimisme – det ved jeg at regeringen er i almindelighed – også på RUC og blandt dem, som kommer ind på den humanistiske basisuddannelse, mener jeg egentlig, det mindste, man kunne sige, var: ved I hvad, venner, vi ved godt, der er ret meget, der ligger og roder, at der er ret mange ting, der er uklare, og at dette her i det hele taget er lidt svært, men I får de samme muligheder som dem, som kom ind på humbas sidste år, for det er det eneste, vi kan forsvare over for jer. Vi er nødt til at give jer klar besked, og det er det eneste, vi kan sige til jer. Vi tør selvfølgelig ikke love, hvad der sker næste år, men I får de samme muligheder som dem, der kom ind sidste år. Det, som selvfølgelig

er uheldigt, er, at man skal optage studerende uden at kunne sige noget præcist om, hvilke overbygningsuddannelser der er, og hvilke overbygningsuddannelser der ikke er.

Her siger man, at planlægningsarbejdet skal færdiggøres så betids, som det hedder, at man inden den 1. oktober kan tage beslutning både om det fremtidige optag og om den detaljerede uddannelsesprofil. Men den 1. oktober er en rigtig skidt dato for dem, som skal begynde dernede i dette efterår. Det ved enhver, for man begynder jo den 1. september og bliver optaget noget før.

Det er klart, at der er en række ting i samarbejdet om dette beslutningsforslag og også i det kommende samarbejde med regeringen, som slet ikke er vores kop te, nemlig den meget konsekvente erhvervsretning af uddannelserne. Når man taler om erhvervsøkonomi og datalogi, ligger der deri en erhvervsretning, et forsøg på at sige: når vi nu skærer ned på så mange områder, så der ikke er plads til nogle af f.eks. socionomerne eller gymnasielærerne, må vi hellere uddanne nogle flere dataloger, hvor vi jo tit og ofte har peget dels på nødvendigheden af nogle mere almene uddannelser, dels på, at man faktisk også forsøgte enten at tone nogle af de eksisterende uddannelser ned eller sørge for, at der faktisk var nogle beskæftigelsesmuligheder for de færdiguddannede. Behovene er der jo; det, der er spørgsmålet, er, om man vil føre en politik, der giver mulighed for at opfylde behovene.

Steffensen (KrF):

Efter denne lange debat kan man måske undres endnu mere over, at forslagsstillerne er kommet med dette forslag. Såvel den tidligere undervisningsminister som alle vi andre ved, at det er nødvendigt at finde en balance i dette her, og jeg tror også, der må findes en balance mellem forslagsstillernes og regeringens synspunkter. Det har undervisningsministeren jo også klart lagt op til.

Jeg synes, det var befriende, at undervisningsministeren for en gangs skyld klart tilkendegav, hvad der var hans inderste ærinde, og det er ikke – sådan opfatter jeg det i hvert fald ikke – noget had el. lign. til RUC, men et stærkt engagement i, at det er nødvendigt for dette folketing at tage op til vurdering, hvordan vi bedst kan sikre, at unge menne-

[Steffensen]

sker, der går ind i en uddannelse, ikke permanent på forhånd er sikret arbejdsløshed. Det tror jeg er det centrale i det, og det synes jeg var befriende at høre.

Desuden fik vi en lang række dokumentationer i tørre tal fra ministeren af, at vi med sikkerhed uddanner til fortsat arbejdsløshed, hvis vi ikke gør noget. Det er det, der er regeringens ærinde at være med til at hindre.

Når alle de stærke ord og heftige temperamenter er faldet lidt til ro, skal det såmænd nok vise sig, at der er en mulighed for at finde en udgang på dette, som både er rigtig og nødvendig for vort samfund. Jeg tror blot ikke, at forslagsstillerne når det med det forslag, som her er til behandling, og derfor må jeg sige, at vi vil tage afstand fra det, som det foreligger her, men ikke under den forudsætning, at der ikke må arbejdes videre med det, for der må findes en bæredygtig model fra den tidligere minister til den nuværende ministers tanker om, hvad vi må gøre.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg tror, at der den 28. januar var mange inden for og uden for dette hus, som ligesom Jeppe kneb sig i armen og tænkte: drømmer jeg, eller er jeg vågen? Havde vi hørt rigtigt? Den Bertel Haarder, som vi gennem årene havde hørt i denne sal og landet over holde varme, engagerede taler om værdien af den humanistiske islet i tilværelsen, forsvar for historie, for dansk, for litteratur, for filosofi, var det den samme Bertel Haarder, som nu foreslog, at hele den humanistiske vinkel i uddannelse og forskning kunne undværes på et af vores universitetscentre?

Desværre viste det sig, at vi var bitterligt vågne. Selv efter at et flertal i folketingets uddannelsesudvalg havde givet udtryk for, at den humanistiske basisuddannelse fortsat skulle bestå, fastholdt ministeren, at han ikke ønskede at optage på humbas i 1983, og at det ikke var givet, at humbas overhovedet skulle fortsætte.

Ind imellem – og det forstår jeg også ministeren mener der kan være grund til – griber jeg af en uendelig medfølelse og medynk med ministeren. Selv om ministeren er i besiddelse af en stor idérigdom og en blomstrende formuleringsevne, må det iblandt give anledning til frustrationer at skulle holde alle de modstridende synspunkter og ideer

inden for den samme argumentationsramme. Jeg citerer fra ministerens forskningspolitiske redegørelse i november 1982 (Folketingstidende 1982–83, sp. 1724):

»Der er i befolkningen en bred interesse for filosofi, litteratur, digtning, åndshistorie, Danmarkshistorie og fremmede sprog og kulturer. Forskningen er vore antenner. Den humanistiske forskning giver os dybde, følsomhed, kvalitetssans – og kritisk sans over for det gængse, det døgnaktuelle, det magthaveriske. Fordi vi bliver fattigere, behøver vi – som Christian den Ottende sagde – ikke at blive dummere. Vi må heller ikke glemme, at vedligeholdelsen af Danmarks kulturelle arv hviler på os selv.«

Da vi når frem til januar 1983, har synspunkterne øjensynlig ikke længere gyldighed, i hvert fald ikke i forbindelse med universitetsmiljøet på RUC.

På vegne af forslagsstillerne kan jeg sige, at vi deler ministerens udtalelse i forskningsredegørelsen, endog i det omfang at vi finder, at den ikke blot skal have gyldighed i forhold til forskningen, men at den også bør og skal have gyldighed, hvis man overhovedet vil tale om et universitet. Vi mener faktisk alvorligt, at humaniora giver os dybde, følsomhed og kvalitetssans, og det vil der så stærkt som nogen sinde være behov for i de uddannelser, der skal opfylde behovene i fremtidens samfund.

Jeg har også nogle få, skal vi sige mere pragmatiske bemærkninger. Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, er forslagsstillerne enige i præmisserne for en ændring af uddannelsesprofilen ved RUC. Vi har ved flere lejligheder sagt til ministeren, at vi er enige i præmisserne, men ikke enige i den konklusion, ministeren har draget af disse præmisser. Ministeren har i dag som ved andre lejligheder søgt at kræve stillingtagen til en række spørgsmål af økonomisk og planlægningsmæssig art. Hertil er kun at sige, at det svar kan ikke gives på indeværende tidspunkt, fordi ministeren gennem sin beslutning den 28. januar afbrød det planlægningsarbejde, der gennem et års tid havde foregået sagligt og konstruktivt mellem direktoratet, RUC og andre involverede parter.

Men når det tilstrækkelige beslutningsgrundlag er tilvejebragt, skal forslagsstillerne nok være sig deres ansvar bevidst gennem en stillingtagen, og hvorledes denne stillingtagen

[Dorte Bennedsen]

nærmere skal ske, ja, det må vel drøftes under udvalgsarbejdet. Jeg har nogle enkelte bemærkninger i øvrigt til det, som er sagt under denne behandling. Ministeren nævnte en lang række tal i starten, og jeg kan sige, at forslagsstillerne er enige i, at der skal ske en ændring af uddannelsesprofilen.

Men når ministeren nu taler så varmt og så engageret om beskæftigelsesudsigterne netop for uddannelserne inden for humaniora, hvad er så årsagen til, at ministeren kommer med 120 nye uddannelsespladser på Århus og Københavns universitet just inden for dette så arbejdsløshedstyngede felt?

Så sagde ministeren – og dér bliver jeg nødt til at protestere – at det har ikke været til at drive RUC til positive forhandlinger. Nu er det selvfølgelig ikke min opgave at svare for, hvad der er sket fra september og til nu, men jeg kan sige, at der har været et fortrinligt samarbejde mellem RUC og ministeriet indtil september 1982.

Ministeren og i øvrigt også fru Eva Møller var inde på spørgsmålet om grovskitsen, og vi havde en kort dialog i nogle korte bemærkninger, og jeg fik af gode grunde ikke formandens tilladelse til at få en kort bemærkning på det tidspunkt. Men jeg vil gerne nu sige, at når ministeren sluttede sin korte bemærkning med at sige, at grovskitsen ikke var taget af bordet, er det en strid om ord. Kendsgerningen er nemlig, at da grovskitsen var lagt frem, kom der en dialog og en forhandling i gang med RUC. Men med den nuværende regerings holdning til det begreb, der hedder forhandlinger, forstår jeg godt, at ministeren har lidt svært ved at fatte, hvad det var, der egentlig skete i vinteren 1981-82.

Men jeg kan oplyse ministeren om, at resultatet af forhandlingerne, som kom i gang på baggrund af grovskitsen, var en enighed mellem universitetscenteret og ministeriet om, at der skulle et planlægningsarbejde i gang for at ændre ved uddannelsesprofilen på RUC, og at det lå som en selvfølgelig forudsætning for denne enighed, at ingen af de modeller, der lå i grovskitsen, så skulle føres ud i livet. Om ministeren så siger, den er taget af bordet eller ikke taget af bordet, er sådan set ganske ligegyldigt; det var en forudsætning for det forhandlingsresultat, der opnåedes.

Jeg vil gerne fra denne talerstol sige, at jeg ikke på noget tidspunkt i disse forhandlinger har nogen plet at sætte på RUCs forhandlingsvilje, på deres vilje til at planlægge erhvervsøkonomiske og datalogiske uddannelser og deres indstilling på, at der nok også måtte ske nogle begrænsninger i de rene gymnasieuddannelser. Der har ingen plet været at sætte på deres vilje i den tid, jeg fulgte arbejdet tæt.

Så blot til hr. Tinning, som havde nogle kritiske bemærkninger til bemærkningerne til forslaget, nemlig at der var ikke noget om optagelsestal, og at der ikke var noget om den videre gang. Nej. Det hænger sammen med, at planlægningsarbejdet ikke fik lov at blive færdigt, og det er lidt vanskeligt at tage konkret stilling til disse ting, så længe man ikke har det grundlag, hvorpå der skal tages stilling.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Når der optages flere på humaniora på Københavns og Århus universitet, skyldes det ganske enkelt, at den merindskrivning, som regeringen har lagt op til, og som der heldigvis er et stort flertal for her i tinget, selvfølgelig gælder alle studier. For ellers ville vi komme i den mærkelige situation, at vi holdt en meget god standard på de studier, hvor der var arbejdsløshed i vente, og en dårlig standard på de studier, hvor der var gode beskæftigelsesmuligheder i vente. Det ville være paradoksalt, og derfor synes jeg, det eneste fornuftige må være, at vi først flytter ressourcer fra arbejdsløshedstruede felter til beskæftigelsesfag og derefter laver merindskrivning alle steder.

Det har altså ført til et resultat, som for en umiddelbar betragtning kan se mærkeligt ud, men som, når man lytter til klagerne fra Københavns universitet her på det sidste, vil blive fulgt op af, at der i høj grad flyttes ressourcer også på Københavns universitet og oven i købet flyttes ressourcer af langt større omfang end på Roskilde universitetscenter. Så den mærkelighed for året 1983, som jo bl.a. skyldes, at vi lever med en finanslov, som den tidligere minister i og for sig har mere ansvar for, end jeg har, vil selvfølgelig blive rettet op i forbindelse med den kommende finanslov.

Det har Københavns universitet fået meddelelse om, og de har meddelt offentlige-

[Undervisningsministeren]

den, at de synes, at der gøres for meget på det punkt, så den tidligere minister kan altså ikke komme og sige, at vi ikke gør noget her. Vi skal nok dele sol og vind lige, men den tidligere minister har selv startet den proces, der førte til, at jeg måtte træffe en beslutning vedrørende RUC den 15. februar, for det har hele tiden været meningen, at den tidligere minister, hvis hun var blevet siddende, skulle have truffet en beslutning den 15. februar i år.

Jeg kan godt huske, at der var stor ballade, kronikker i aviserne, for et år siden, da grovskitsen blev lagt frem. Det mindede lidt om det, der er foregået her i foråret. Handelshøjskolen holdt møder, Handelshøjskolens rektor skrev kronikker mod ministeren, og ministeren svarede. I ministerens udmærkede indlæg var der en række gode argumenter, som jeg nu gør til mine. Derfor synes jeg egentlig, der var meget rigtigt i det, som jeg tror hr. Ole Vig Jensen sagde, nemlig at de to regeringer, altså den tidligere og den nuværende, her har meget fælles gods og mange fælles argumenter, som vi på hver vores tid har ført frem over for RUC og over for dem, som altid helst vil have, at tingene skal blive, som de er. Når man laver om på noget, er der altid nogle, der får det bedre, dem hører man ikke fra, og så er der nogle, der får det dårligere, og dem hører man en hel masse fra. Sådan er det jo, når man laver om på ting. Det ved ministeren, og det ved tidligere ministre.

Lad mig så til sidst sige lidt om det, fru Dorte Bennedsen var inde på med hensyn til min påståede tvetungethed: at jeg på den ene side siger varme ord om humaniora og på den anden side kan finde på at nedlægge humbas. Jeg vil for det første gerne gøre opmærksom på, at det, der foregår på humbas, ikke har særlig meget med humaniora at gøre. Det fremgik af den liste, som jeg læste op af, som jeg står med her, og som jeg kan sende til udvalget. Det er jo sambas, dette her, altså den samfundsvidenskabelige basisuddannelse, mere end det er humbas.

Mit svar er altså, at man kunne foretage mange af disse ting under den samfundsvidenskabelige basisuddannelse, og derfor tror jeg ikke, der nødvendigvis går så mange filosofiske og åndelige og historiske dimensioner tabt, fordi man ikke har humbas. Det er mit første argument.

Mit andet argument er, at der jo bevares humaniora, i hvert fald betydelige dele af den del af humaniora på RUC, som har forskningsmæssig betydning, for valget var jo: skal vi nedlægge overbygningerne, så ryger al den værdifulde forskning, eller skal vi nedlægge humbas, hvortil der ikke er så megen forskning knyttet?

Der bevares efter oplægget i hvert fald 20 videnskabelige stillinger på humaniora, og det er jo ikke helt lidt, i betragtning af at et meget velkendt, næsten berømt teologisk fakultet ved Århus universitet i sine velmagtsdage havde 5 videnskabelige stillinger. Her drejer det sig altså om 20 videnskabelige stillinger og måske endda flere. Der var jo straks fra starten en åbning på det punkt; det var der under det første møde, jeg havde med rektor og de forskellige fra konsistorium. Mit andet argument var altså, at der efter mit oplæg faktisk bevares humaniora på RUC i ganske betydeligt omfang. Da professor Mogens Brøndsted hørte det, sagde han: ja men det var da kedeligt, at vi ikke vidste det. Jeg synes også, det var kedeligt, at planlægningsrådet for forskning indkaldte til pressekonference, hvori rektor for Roskilde universitetscenter sad, uden at man vidste, hvad forslaget egentlig gik ud på; det er en af de ejendommelige ting, som er foregået under dette forløb.

For det tredje vil jeg hævde det synspunkt, at man godt kan være humanist og have sans for den filosofiske dimension i tilværelsen uden derfor at insistere på, at der skal uddannes 10.000 arbejdsløse gymnasielærere inden for disse discipliner. Det synes jeg er meget vigtigt at slå fast.

Endelig for det fjerde vil jeg sige, at kommer der forslag til, hvad man kan nedlægge i stedet for den humanistiske basisuddannelse, altså om der er et eller andet inden for naturfag, vi i stedet kan nedlægge, kan vi dér finde ressourcer til de nye studier, for som man ved, er naturfag relativt dyrere end humaniora. Jeg kan nemlig fortælle, at det ikke er alle fag inden for det naturfaglige fakultet, som har gode beskæftigelsesmuligheder. Så det kan vi godt tale om. Det spørgsmål, jeg hele tiden har stillet, er: hvis man ikke vil nedlægge humbas, hvad skal vi så nedlægge? Det, det drejer sig om for mig, er at få disse nye elementer lagt derned i så stort et omfang, at man reelt kan tilbyde de studerende

[Undervisningsministeren]

kombinationer, som kan give dem beskæftigelse senere hen. Som hr. Steffensen rigtigt sagde, er grunden til mit engagement i denne sag, at vi ikke kan have et universitet, der så systematisk producerer folk til arbejdsløshed.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg havde egentlig bestemt mig til ikke at nævne det, men nu kommer undervisningsministeren igen. Den liste med 49 titler på projekter på den humanistiske basisuddannelse, som undervisningsministeren siger udvalget godt kan få, den vil jeg da gerne have.

Så vil jeg også, kan jeg godt annoncere nu, bede om en anden liste: en liste med 49 titler på projekter, som undervisningsministeren opfatter som humanistiske. Når jeg beder om det, er det for at sige noget om, hvordan det er helt tydeligt, at den såkaldte liberalistiske uddannelsesplanlægning nu viser sig. Vi havde debatten tidligere på dagen. I en situation, hvor der er nogle ministerielt godkendte bestemmelser, som siger: det og det skal I kunne for at tage en humanistisk basisuddannelse, og så må I i øvrigt selv om, hvordan I når derhen – altså der er nogle prøver og nogle krav, men der skal bare opfyldes nogle betingelser – så kommer undervisningsministeren og siger til os: hvis de gør det på den måde, kan vi ikke have det, for så er det ikke humanisme, og så er det forkert. Det er i en situation, hvor det faktisk er de samme bekendtgørelser, som gælder. Der har vi den evige trang til centralt fra at stille en hel masse krav og lægge tingene meget stramt op osv. og så bagefter sige: så kan I hygge jer, så må I gøre, som I vil, det må I selv om.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at få at vide, hvad ministeren mener, når han taler om sansen for den åndelige, den filosofiske og den historiske dimension. Hvad er det overhovedet, den nuværende undervisningsminister tror at humanisme er for en dims? Er sådan noget som forskning i, hvordan et medium fungerer, forskning i, hvordan Solidarnočbevægelsen fungerer, forskning i, hvad angst er for noget, forskning i – inspireret af aftenens tidligere begivenheder – hvad aggressioner er for noget, og hvordan de giver sig udtryk, ikke også humanisme?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Ministeren siger, at det var hans tanke at bevare 20 stillinger i overbygningsuddannelserne inden for det humanistiske område. Det ved vi jo godt, for det har ministeren orienteret os om før, og vi er altså uenige, for vi mener ikke, at humanistiske overbygningsuddannelser kan eksistere, uden at de har deres rod i en basisuddannelse. Det bliver vi nok ikke enige med ministeren om.

Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han i relation til disse kombinationsuddannelser, som han på et tidligere tidspunkt af denne aften kritiserede RUC for ikke at have, og som RUC nu efter alle planer skal have, da ikke finder det vigtigt, at netop den type studerende, som søger ind i en humanistisk basisuddannelse ud fra en humanistisk vinkel, også kommer ind i kombinationsuddannelser med datalogi, med erhvervsøkonomi, så man får den islæt ind i disse, skal vi sige beskæftigelsesmæssigt mere anvendelige uddannelser. Det vil han ikke få, hvis han nedlægger den humanistiske basisuddannelse, for så vil disse folk ganske enkelt søge andre steder hen.

Så har han talt varmt om udvidelse og styrkelse af det naturvidenskabelige område. Jeg kan ikke tilbageholde den lille bemærkning, at det er tanken at styrke det naturvidenskabelige område på RUC, men dog således at der for hver stilling, der oprettes, skal kompenseres inden for centeret.

Jeg står her med en liste, der viser, at det er tanken, at det naturvidenskabelige område på Århus universitet skal have 28 stillinger, Odense skal have 17 stillinger, København skal til gengæld skæres ned, men der skal ikke kompenseres for de 28 og de 17 inden for henholdsvis Århus og Odense universiteter. Det kan måske være lidt vanskeligt at fatte, hvorfor det skal foregå det ene og ikke det andet sted.

Der er meget få ting her i verden, jeg vil gøre mig klogere på end ministeren, men når han nævner det teologiske fakultet i Århus, vil jeg faktisk gøre mig lidt klogere end ministeren, for jeg har læst ved dette fakultet i Århus i en årrække, og det er rigtigt, at der var fem professorer, men der var væsentligt flere videnskabelige medarbejdere.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

[Undervisningsministeren]

Det kan vi jo lade bero på en undersøgelse. Jeg mener, at der indtil det herrens år 1959 faktisk kun var fem videnskabelige medarbejdere, men det kan være, at de, som jeg har stillet spørgsmålet, har misforstået mit spørgsmål. Jeg tror, at tre af dem var professorer. Men skidt nu med det. Jeg har studeret ved Århus universitet lidt senere end den tidligere minister og kender oven i købet dem alle fem, så det kan jo være, at jeg på det punkt trods alt husker bedre.

Det sidste, fru Dorte Bennedsen sagde, var ikke helt forkert, for vel er der da et perspektiv i at kombinere humaniora med disse andre fag. Det er der absolut. Det ville være godt, hvis vi havde plads til det hele. Det må jeg gentage. Det drejer sig om at få gjort plads et eller andet sted, og bedst ville det være, hvis vi havde plads til det alt sammen. Men det var der jo heller ikke muligheder for inden for de bevillingsrammer, den tidligere minister lagde frem.

Jeg tror, det må bero på en misforståelse, hvis det nogen steder skulle fremgå, at Århus og Odense får en nettotilgang af videnskabelige stillinger. De får en nettonedgang i antallet af videnskabelige stillinger, og hvad de ikke gør, det gør i endnu højere grad København. Derimod får Handelshøjskolen, så vidt jeg ved, en lille bitte tilgang, men de har også fuld beskæftigelse blandt deres kandidater, så det synes jeg godt man kan forsvare.

Til hr. Tinning vil jeg blot sige, at når han stiller det op, som om jeg ikke kan lide disse projekter, og at jeg derfor vil have dem fjernet fra Jordens overflade, må jeg gøre opmærksom på, at jeg overhovedet ikke har tænkt mig at forhindre, at man kan dyrke den slags. Jeg har tværtimod påpeget, at man for 90 pct.s vedkommende kan dyrke disse projekter frit inden for den samfundsvidenskabelige basisuddannelse. Jeg tror, hr. Tinning må give mig ret i, at det var det, jeg sagde. Derfor er det altså ikke mangel på frisind eller noget som helst i det forslag, der foreligger. Det dokumenterer tværtimod, at der ikke er tale om, at man jævner noget med jorden på RUC, for det, som man synes er så vigtigt på den humanistiske basisuddannelse, kan for ni tiendedeles vedkommende foregå under den samfundsvidenskabelige basisuddannelse, og det illustrerer, at man ikke skal bruge helt så hårde ord, som fru

Dorte Bennedsen brugte om min holdning til humaniora.

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil gerne gentage et par spørgsmål, som jeg ikke synes jeg har fået svar på fra ministeren, og jeg håber, at ministeren nu vil svare mig, så vi er fri for at forlænge debatten yderligere.

For det første: hvad er det for økonomiske rammer, ministeren finder der er for RUCs fremtid?

For det andet: er det ministerens hensigt at gøre det planlægningsarbejde, som var i gang mellem RUC og direktoratet for de videregående uddannelser, færdigt, før der tages endelig stilling til RUCs fremtid?

Så skal jeg slutte med en opfordring til ministeren: at han begynder forfra, at han skifter de briller ud, han hidtil har brugt, med nogle, der har runde hjørner i stedet for firkantede, og så får puslespillet til at passe sammen for 1983 og derefter sammen med RUC finder formen for fremtiden for RUC.

Eva Møller (KF):

En enkelt bemærkning og et enkelt spørgsmål til dels ordføreren for forslagsstillerne, dels ordføreren for socialdemokratiet.

Jeg sagde i mit første indlæg, at jeg undrede mig over, at den tidligere undervisningsminister, fru Dorte Bennedsen, nu synes at mene, at det er en helt urimelig og utænkelig tanke at nedlægge basisuddannelsen i humaniora på RUC, da det jo var et af alternativerne i grovskitsen. Vi hørte i dag under debatten fru Sonja Mikkelsen sige – jeg kan desværre ikke citere ordret, men jeg mener bestemt, at meningen var, at det var en utænkelig tanke at have et universitet uden en humanistisk uddannelse. Der blev efterfølgende henvist til Århus. Jeg vil gerne spørge, hvad det er for ting, der gør, at denne tanke pludselig er urimelig og uden enhver proportionssans, når det er en borgerlig regering, der foreslår i et enkelt år at lade være med at tage basisstuderende ind på humaniora ved Roskilde universitetscenter i januar 1983, når en socialdemokratisk regering i oktober 1981 kunne lade sit direktorat udarbejde et sådant alternativ. Jeg kan ikke se, at det er rimeligt at beskyldte os for fjendskab, had til humaniora eller lignende. Det er en tankegang, som

[Eva Møller]

er på linje med den, en socialdemokratisk regering har ladet sine embedsmænd udarbejde.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg er bange for, at jeg bliver nødt til at konstatere, at fru Eva Møller ikke har forstået så meget af den diskussion, der er foregået, og af, hvad det egentlig er for nogle ordvekslinger, der har været mellem ministeren og ordførerne.

For det første skal jeg gøre fru Eva Møller opmærksom på, at den grovskitse, der kom i efteråret 1981, var et oplæg til debat fra embedsmændene, som ministeren ikke havde øvet indflydelse på på forhånd. Ministeren havde givet embedsmændene den opgave at komme med forskellige alternative forslag. Derfor kan man heller ikke sige, at ministeren skal stå inde for det ene eller det andet eller det tredje alternative forslag. Ministeren kan jo af gode grunde heller ikke stå inde for dem alle sammen, eftersom man jo må vælge et, så det kan slet ikke lade sig gøre.

Der finder så en forhandling sted mellem den daværende minister og RUC, og den ebber ud i, at man laver et grundlag, hvorpå man gennemfører et samarbejde mellem direktoratet for de videregående uddannelser og RUC, og det var det planlægningsarbejde, som man var ved at færdiggøre, da den nye undervisningsminister med hård hånd besluttede, at nu lukker vi RUC. Han bruger altså en af de oprindelige modeller, som den tidligere undervisningsminister og RUC for længst var gået fra.

Så skal jeg sige lidt om, hvorfor jeg ikke mener, at man kan have et universitet og et universitetscenter uden humaniora. Det er, fordi den humanistiske islæt er så fantastisk væsentlig i vores kultur, i vores uddannelser. Det er også fantastisk væsentligt, at den enkelte uddannede får indblik i de humanistiske områder.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg tror, fru Eva Møller må have været ude af salen – og det er der ikke noget sige til i betragtning af den lange tid, denne debat har taget – for jeg svarede faktisk på spørgs-

målet om grovskitsen. Nu skal jeg ikke bruge tiden på det, fordi fru Sonja Mikkelsen sådan set har redegjort for det.

Men når fru Eva Møller stiller spørgsmålet om, hvorfor vi ikke bare for et enkelt år kan undlade at optage, er det bedste svar, der kan gives, også som forklaring på dette beslutningsforslags tilblivelse, det, som fru Marianne Bentsen-Pedersen på et langt tidligere tidspunkt på aftenen gav, nemlig at når ministeren er så firkantet, er vi andre også nødt til at være det.

Ministeren starter den 28. januar med at sige: humbas skal nedlægges for good and ever. Så kommer han til samråd, og det bliver afbrudt – hvad vi vist alle husker – lidt voldsomt og genoptaget den næste dag. Han når ved det første samråd at sige: o.k., så lader vi være med at optage i 1983, men så lader vi også være med at tage stilling til fremtiden. Det vil sige, at vi stod over for en minister, hvis første udspil var at nedlægge, og hans næste udspil var: nu optager vi ikke i 1983, og hvad der så i øvrigt skal ske i 1984 og fremefter, kan vi ikke sige noget om. Men der var i dette hus et stort flertal, som ønskede, at den humanistiske basisuddannelse skulle være der, og det er det, vi har markeret herved.

Jeg gik, to dage før dette forslag blev fremsat, til ministeren og sagde, hvad jeg også har sagt offentligt i pressen: jeg så hellere denne sag løst ved forhandling. Men ministeren svarede mig – det har jeg på skrift – at hvis forhandling gik ud på et halveret, tror jeg ministeren sagde, optag i 1983, kunne han ikke frivilligt acceptere det. Jeg forsøgte forhandlinger, og på trods af at ministeren vidste, der var flertal i huset for en model, der hedder »optag i 1983«, ønskede han ikke forhandling, for, som han sagde, han ville hellere fremføre sine argumenter i salen. Derfor er det lagt frem.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal til de to foregående ordførere sige, at jeg har i hvert fald været til stede i salen under hele debatten. Jeg mener også, jeg har forstået, hvad det drejede sig om. Det, jeg spurgte om, var: hvorfor hørte vi ikke på et tidligere tidspunkt socialdemokratiet anke over, at det var en urimelig, en utænkelig

[Eva Møller]

tanke at nedlægge humanistiske basisuddannelser? De ord blev ikke sagt offentligt, da en socialdemokratisk regering lod sit direktorat udarbejde en grovskitse i 1981. Kunne man bruge det som et af de mulige alternativer uden at opfatte sig på nogen måde som fjende af humaniora, som ønskende at ødelægge enhver humanistisk uddannelse i dette land, som ønskende at ødelægge Roskilde universitetscenter? Der blev ikke på det tidspunkt sagt, at et universitet uden humaniora var et amputeret universitet. Hvorfor sagde man ikke det dengang? Hvorfor kommer man først med de bemærkninger nu? Det var det, jeg spurgte om sidste gang, og det er det, jeg spørger om igen. Jeg har forstået argumentationen, jeg har hørt alt om forhandlinger, men jeg har ikke fået svar på, hvorfor holdningsskiftet er sket i socialdemokratiet, samtidig med at vi har skiftet regering.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det er jo ikke noget holdningsskifte i socialdemokratiet. Tværtimod fastholder vi vores opfattelse, som den tidligere minister har givet udtryk for i forbindelse med de forhandlinger, der har været med RUC, og den aftale, der ligger med RUC fra tidligere. Dengang var der jo en klar aftale om, at man skulle se på hele uddannelsessituationen, og at man skulle planlægge derefter i fællesskab med RUC. Der var ingen oplæg til, at man skulle nedlægge den humanistiske basisuddannelse som forudsætning for det planlægningsarbejde, der blev sat i gang, og derfor var der heller ingen grund til på det tidspunkt at begynde at råbe og skrigte om, at vi ikke kunne have et universitet uden den humanistiske basisuddannelse. Det var jo ikke på tale.

Riishøj (SF):

Jeg vil prøve at opsummere debatten. Det kan være meget svært med de mange bemærkninger, der er gjort, men jeg tror nok, at det signal, der må være efter denne første behandling, er, at humbas ved RUC bevares. Der er stadig væk et flertal for, at humanistisk basisuddannelse ved RUC eksisterer fra september 1983. Det er dog en væsentlig ting, men det er der ikke tvivl om, og den særlige »haarderske« udgave af humaniora

ved RUC kan der altså heller ikke skaffes et flertal for.

Der er et flertal for, at planlægningsarbejdet, der er sat i gang, skal afsluttes – det skal det forhåbentlig meget hurtigt – og at den budgetramme, man arbejder inden for fra 1983 og fremefter, fortsat er den budgetramme, der tillader en stillingsudvidelse op til de 200 stillinger, som er fastlagt i budgetmodellen. Det er ikke uvæsentligt at få slået fast, når undervisningsministeren stiller sig tvivlende over for tallene, og alle påstande om udvidelser på RUC kan jo modargumenteres med, at RUC er et nyt universitetscenter, og at andre centre også får udvidet visse områder af deres fag.

Det, vi må tage stilling til hurtigt, er det samlede optag ved EDB og ved driftsøkonomi, altså hvor mange der skal optages på de uddannelser, og herudfra skal en stilling tages til optagelsestallet til humbas, og det skal afgøres meget hurtigt – efter påske i hvert fald.

Der skal også tages hurtig stilling til fremtiden for en social mellemuddannelse ved RUC. Den kan formodentlig først starte i 1984, og der må tages stilling til overbygningsfagene.

Der er blevet talt om samarbejdet fra RUCs side, og da er der jo et lærerforslag fra RUC, et selvstændigt forslag fra Roskilde universitetscenter, som selvfølgelig også skal indgå i disse overvejelser. Det forslag er i hvert fald udtryk for, at man er villig til at ændre fagprofilen, til at stille forslag om, at der optages de nye fag på centeret, og at der sker justeringer. Vi er i hvert fald fra SFs side indstillet på at inddrage det forslag i forhandlingerne og tage udgangspunkt i det, og hvis det kan holde, så i hvert fald lade det være grundlaget for det, der skal ske for 1983.

Jeg vil godt til sidst spørge, hvad ministeren agter at gøre efter denne debat, for der er jo altså et flertal imod disse meget, skal vi sige voldsomme betragtninger, som vi fik indledningsvis. Ministeren er meget ophidset på RUC – det har vi jo fået kraftigt udtrykt her – og så det gerne nedlagt, i hvert fald humbas, men der er altså ikke flertal for det. Det vil blive bevaret, og det kunne måske være meget rart at få ministerens kommentarer til debatten og måske nogle betragtninger over, hvad ministeren nu vil gøre, for forsla-

[Riishøj]

get er altså faldet, og ministeren har endnu en gang forhastet sig. Ministeren har det jo med at komme med voldsomme udspil, også udspil, hvor han må regne med at der kan være et flertal imod ham i Folketinget. Kunne vi få en ministerkommentar til, hvad der vil ske?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Nu skal beslutningsforslaget jo gennem to behandlinger, så jeg går ud fra, hr. Riishøj vil tillade, at vi afventer anden behandling. Jeg synes f.eks., at det vil blive interessant at se, om hr. Erling Olsen og hr. Camre, som jo i tidens løb har haft meget stærkere meninger end jeg om RUC, vil lade deres grønne knap lyse ved den lejlighed. Jeg synes, det ville være synd, om vi ikke fik den begivenhed at se her i salen.

Jeg vil i øvrigt opfordre fru Sonja Mikkelsen, som jo er ny i sit parti, til at optage kontakt med hr. Camre og hr. Erling Olsen, sådan at de kan fortælle hende – og måske også den tidligere socialminister, Bent Rold Andersen – at det, jeg har foreslået, faktisk er ganske oplagt, sådan som alle de tre tidligere eksterne rektorer derude også mener. Hvis man tager folk, som kombinerer dette, at de har forstand på videnskab og forskning og har haft med ledelsen af RUC at gøre, hvis vi tager disse temmelig mange socialdemokrater, der har været i den situation, og hvis vi tager de eksterne rektorer, så vil fru Sonja Mikkelsen opdage, hvis hun spørger dem, at de synes, det er ganske fornuftigt, det, som undervisningsministeren har foreslået. Så jeg synes, vi lige skal se knapperne lyse, før vi udtaler os om, hvad vi så gør.

Jeg vil også gerne sige til fru Sonja Mikkelsen, at hvad angår de økonomiske rammer, så må de jo blive påvirket af, at man her forhindrer mig i at oprette dyre studier og til gengæld vil bevare billige studier. Det skal ikke få mig til på nogen måde at straffe RUC, men jeg må bede om forståelse for, at bevillingerne til RUC må blive tildelt ud fra samme kriterier som bevillinger til andre universiteter. Vi kan ikke lave en særlig budgetmodel for RUC. Rimeligheden må bestå i, at der sker en ligelig behandling. Det håber jeg også ligger bag det forslag, der er fremsat, og det har jeg også forstået er meningen bag det.

Jeg blev spurgt, om planlægningsarbejdet nu vil blive gjort færdig. Ja, det vil det for de fag, som fortsætter derude. Der er jo et af fagene, og så vidt jeg husker, er det et planlægningsarbejde omkring sociologi, som ikke fortsætter, men det relevante planlægningsarbejde fortsætter absolut, og i det hele taget har jeg tænkt mig, at jeg, når dette er overstået, skal have et konstruktivt samarbejde med RUC. Og hvorfor skulle det ikke være muligt? Det, jeg har sagt i dag, er jo ingenting mod det, som folk på RUC har sagt mod mig. Men vi er jo nødt til at samarbejde alligevel, så derfor er der ikke tale om, at der er ondt blod eller had mellem os.

Så til sidst dette med min imødekommethed eller mangel på samme og den halve hum. Når jeg ikke kunne acceptere den halve hum, skyldes det, at løsningen er slap og dyr og dårlig. Halve hold er lige så dyre som hele hold, og de elever, man optager til sommer, vil man ikke kunne fortælle, hvilke overbygningsuddannelser de vil kunne vælge. Der er altså meget store ulemper forbundet med her i sommer at foruddiskontere det, som de to ad hoc-udvalg nu skal overveje. Jeg gør opmærksom på, at mit brev til Folketingets uddannelsesudvalg indebar en meget stor imødekommelse, idet jeg sagde: lad os nu lægge det ud til disse ad hoc-udvalg at finde en operationel løsning for RUC. Det var jo det, mit oplæg gik ud på. Lad os lægge det ud til disse udvalg af sagkyndige, som jeg ikke har udpeget en eneste af, men som den tidligere minister har ansvaret for alle sammen. Lad dem finde ud af, hvad der kan laves af operationelle løsninger, som tilfredsstillende præmisser, som vi alle er enige om.

Dette oplæg om at lade sagkundskaben afgøre det er nu forkastet af et firkantet folketingsflertal, som siger: der skal foruddiskonteres, vi skal handle på forhånd, også selv om det viser sig at være en helt umulig løsning. Jeg vil gerne modsige påstanden om, at det er mig, der er firkantet. Jeg har givet en stor indrømmelse, som man har blæst på, hvorved man i virkeligheden har blæst på nogle sagkyndige udvalg, samtidig med at man påstår, at jeg blæser på sagkyndige udvalg.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

[Tinning]

Det var såmænd blot for at sige, at hvis der stadig skal være et godt samarbejde – nej, »stadig« er vel nok et lidt galt udtryk, men hvis der fremover skal være et godt samarbejde mellem den siddende undervisningsminister og RUC, er det nok godt at få uddybet det synspunkt, som undervisningsministeren fremlagde, og som gik ud på, at hvis man på den ene side har forstand på videnskab og forskning og på den anden side har haft med ledelsen af RUC at gøre, så mener man, at undervisningsministerens forslag er fornuftigt. Det forekommer mig at være en lidt smigrende indirekte kritik både af den nuværende ledelse og af mange andre, som måske ellers går rundt og i al deres uvidenhed tror, at de har forstand på videnskab og forskning og også forsøger at være med til at lede RUC, for det er jo sådan, at man også på RUC faktisk forsøger sig med at udbrede beslutningsretten og indflydelsen, selv om der selvfølgelig hyppigt er problemer med at få sådan en form for demokrati til at fungere.

Det andet var, at jeg skylder undervisningsministeren en forklaring eller en uddybning på det med hum. Det, jeg har forsøgt at sige hele tiden, er, at når undervisningsministeren stiller sig op og læser en række titler op og så siger: det kan man lige så godt lave ovre på samfundsfag, sker der jo i virkeligheden det, at undervisningsministeren overser, at der er nogle bestemte krav, der skal opfyldes på hum, ligesom der er nogle bestemte krav, der skal opfyldes på den samfundsvidenskabelige basisuddannelse. Og det er altså ikke de samme rapporter, man laver, alt efter om man opfylder det ene krav eller det andet krav, selv om de kan have den samme titel. Det, jeg protesterede imod, var, at nu siger undervisningsministeren så: der er nogle bestemte rapporter eller en bestemt måde at bedrive videnskab og forskning på, som vi bare enten fjerner eller henviser til at leve på samfundsvidenskab, og hvis man tager det eksisterende arbejde på den humanistiske basisuddannelse og henviser det til at overleve på samfundsvidenskab, er der altså noget af det, der går tabt.

Så skal jeg lige sige, at jeg forstod ikke bemærkningen om det med socionomi. Så vidt jeg ved, arbejder man da videre omkring den sociale mellemuddannelse, selv om det er uklart, hvor det lander henne.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Blot for at der ikke er nogen, der skal være i tvivl. Det er en samlet socialdemokratisk folketingsgruppe inklusive en hr. Erling Olsen og en hr. Camre, som står bag det forslag, som her foreligger.

Og så kan jeg ikke lade være med at sætte spørgsmålstegn ved, hvad det er for en sagkundskab, ministeren påberåber sig. Er der nogen inden for det felt af mennesker og råd, som ministeren her påberåber sig, der har foreslået, at man skal nedlægge den humanistiske basisuddannelse? (*Erling Olsen: Ja!*)

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Ministeren taler om, at der skal være ligelig behandling rundt omkring på universitetscentre og universiteterne i det hele taget, og da vil jeg godt spørge, om universiteterne har det samme udgangspunkt, for det må vel være forudsætningen for, at der skal være ligelig behandling. Jeg vil godt spørge, om f.eks. sådan noget som S/L – ratioer er ligeligt fordelt på de forskellige universiteter og universitetscentre, og hvis det ikke er tilfældet, om man så kan tale om ligelig behandling, hvis man ikke tager det samme udgangspunkt.

Jeg synes også, det er fantastisk, når et eneste lille sted kun tager 2–3 pct. af udgifterne til de videregående uddannelser, at det lige er inden for det område, der skal rokeres, at man ikke kan se det i en lidt større sammenhæng. Men man siger, at når der skal være udvidelser på RUC, skal det også tages inden for den ramme af de 2–3 pct. af samtlige udgifter.

Jeg vil godt sige, at forslaget her lægger selvfølgelig ikke op til, at der nu ikke kan forhandles videre, tværtimod. Det er da klart, at forhandlingerne skal fortsætte, det ligger netop i oplægget, og jeg kan ikke forstå, at det at bibeholde humaniora skulle være et væsentligt indgreb i de forhandlinger, hvorimod det at nedlægge humaniora skulle gøre, at forhandlingerne kunne glide videre meget gnidningsfrit.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Jeg må opfatte undervisningsministerens svar før sådan, at undervisningsministeren ikke vil forhandle videre omkring dette beslutningsforslag, men vil se et andet forslag på lystavlen. Det er en vigtig meddelelse, og det er klart, at det stiller nogle krav til flertallet i folketinget om på meget kort tid at få udarbejdet et andet forslag omkring RUC med udgangspunkt i de givne budgetrammer, som er blevet forhandlet mellem direktoratet og RUC.

Jeg håber, at der kan blive et flertal af de tre eller fire partier fortsat. Jeg kan forstå, at VS, som beslutningsforslaget ligger, vil stemme for det, og i og for sig hilser jeg ikke med utilfredshed, at undervisningsministeren springer fra. Han må altså have opgivet at forhandle og påvirke. På sin vis må man beklage det, men på den anden side skaber det også mulighed for, at det flertal, der er i folketinget, kan skabe nogle stabile vilkår for RUC, så vi forhåbentlig i den debat, vi får inden for en måneds tid omkring universiteternes generelle økonomiske vilkår, ligesom får lagt en anden uddannelsespolitik på skinner for de højere uddannelser. Det håber vi meget, og vi vil i hvert fald bidrage til, at der kan komme et konstruktivt flertal imod denne politik, som undervisningsministeren har lagt frem og præsenteret for os i aften.

Dorte Bennedsen (S):

Dette er unægtelig blevet en noget længere og mere dramatisk og følelsesladet debat, end jeg i hvert fald i min fantasi havde forestillet mig på forhånd. Der er kommet mange emotioner på bordet, startende med ministeren, men ordførerne har jo fulgt smukt op i den henseende.

Der er sagt mange firkantede bemærkninger. Der er sagt fra ministeren, at der er lukket af for forhandling. Der er sagt nu sidst fra hr. Riishøj, at det måske var meget godt, at ministeren sprang fra. Jeg vil nu godt som afslutning sige, at mit håb er, at når vi nu får sovet og holdt en påskeferie og mødes umiddelbart efter påske, er følelserne og emotionerne faldet til ro, for det er naivt at forestille sig, at der kan komme noget konstruktivt ud af planlægningen omkring RUC, ud af beslutningerne omkring RUC, hvis der ikke foregår et samarbejde mellem det flertal, der

nu har manifesteret sig her i folketingssalen, og ministeren og ministeriet, der står med det daglige ansvar for RUC. Og jeg må sige, at med mit kendskab til ministeren og ministeriet er jeg ganske overbevist om, at en sådan saglig drøftelse kan komme i gang. Vi, forslagsstillerne til forslaget, er jo godt klar over, at vi belaster ministeren i den forstand, at vi har besluttet noget, som han ikke er enig i, men jeg er ganske overbevist om, at det ikke vil forhindre de saglige og fornuftige drøftelser og det samarbejde, som er en forudsætning for det, som vi jo alle må være interesseret i, nemlig at der skabes ordentlige og afklarede forhold omkring Roskilde universitetscenter.

Hermed vil jeg godt takke alle ordførerne, selvfølgelig ikke mindst de ordførere, som var positive, og det var selvfølgelig dem, der var forslagsstillere til forslaget, og derudover venstresocialisterne, og opfordre til, at en konstruktiv og lidt mindre følelsesladet debat fortsætter i den kommende tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

*Meddelelser fra formanden:***Anden næstformand (Mette Madsen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om midlertidigt statstilskud til bygningsinvesteringer i jordbrugsbedrifter. (Lovforslag nr. L 97).

Eksemplarer er omdelt.

[Anden næstformand]

Socialudvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Nærmere regler om forbigående kontanthjælp). (Lovforslag nr. L 118).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget angående begrænsning af importen af varer fra Sovjetunionen (L 168) (2/3 83):

Udtræder: Arentoft (FP)

Nyt medl.: Askjær Jørgensen (FP)

Udtræder: Askjær Jørgensen (FP)

Ny stedf.: Arentoft (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 24. marts 1983, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 22.19
